

מגילת ספרי חסידות

פאר

מקדושים

מקץ - חנוכה

מקדושים

מערכת 'פאר מקדושים'

ראש המערכת

הגה"ח מוהר"ר ישראל מנחם אלתר שליט"א

עורך ראשי

הרב משה יהודה קרול

עורך אחראי

הרב טוביה פריינד

חברי ועדת היגוי

הגה"ח רבי יחיאל בויס שליט"א

הגה"ח רבי יוחנן גורארי שליט"א

הגה"ח רבי אברהם צבי דירנפלד שליט"א

הגה"ח רבי מנחם מענדל ויזניצער שליט"א

הגה"ח רבי יעקב דוד וינטרוב שליט"א

הגה"ח רבי יצחק ישעיה וייס שליט"א

הגה"ח רבי דוד אברהם מנדלבוים שליט"א

הגה"ח רבי אביגדור מאיר רובינשטיין שליט"א

הגה"ח רבי אברהם מרדכי רושצקי שליט"א

חברי המערכת

הרב דוד סלאנים	הרב חנוך מאיר בינקה
הרב שמחה בונים סלוד	הרב שמחה בונים בויס
הרב ישראל נחום צימרמן	הרב יהושע מנחם בלושטיין
הרב אברהם מרדכי קוזק	הרב אברהם מרדכי ברלינר
הרב יחיאל פנחס קופרברג	הרב משה אריה גומבו
הרב משה יוסף קמינר	הרב שמואל יעקב גליקסברג
הרב יהודה אריה קמפינסקי	הרב יהודה אריה ליב היינה
הרב שמחה בונים קמפינסקי	הרב דוב היישריק
הרב ישראל קרול	הרב אליעזר וינגוט
הרב נחמיה קרול	הרב משה וקלסמן
הרב אברהם שטייר	הרב ישראל טורובר
הרב אליהו אברהם שטרן	הרב מאיר מונטג
הרב שמואל יוסף שטרן	הרב שמחה בונים מורגנשטרן
הרב דוב בער שלמה שפירא	הרב שמחה בונים נאגל
הרב ישראל אליהו שפירא	הרב ישראל סגל

במהדורה זו של 'פאר מקדושים' הושקעה גיעה גדולה ודמים מרובים, תרתי משמע, כדי שהספר יהיה בפאר והדר, נקי ומנופה מכל שגיאה וטעות. לכן על פי דין תורה ולהבדיל ע"פ החוק הבינלאומי אוסרים אנו בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה בלי רשות מפורשת בכתב של המערכת.

ובזה בקשתנו מכל הלומדים והמעיינים, שבאם ימצאו טעות, יואילו בטובם להודיענו, כדי שבעז"ה יתוקן הדבר במהדורות הבאות ובזה יזכו את הרבים ושכרם מרובה מן השמים.

הוצאה לאור ע"י:

'פאר מקדושים'

רח' האדמו"ר מרוז'ין 13, בני ברק

טל: 03-6167334

פקס: 03-5705642

Peer Mikdoshim

13 Ha'admor me'ruzin

Bnei Brak E. Israel

Tel: 972-3-6167334

Fax: 972-3-5705642

6167334@gmail.com

©

Copyright

כל הזכויות שמורות

ל'אוצר ערכי החסידות'

ע"ר - 580544427 בני ברק

סדר ועימוד:

ישראל רוזן 3136137-053

כריכה ושערים:

שילוב 7680880-052

סֵפֶר
דָּגַל מַחֲנֵה
אֶפְרַיִם

פרשת מקץ

כשהמלכות
מתחדת עם
הקב"ה, נעשה
עת רצון
וקטגור נעשה
סגור

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרַעַה חָלָם
וְגו'. רבו בכאן הדקדוקים, 'שנתים
ימים' אין לו באור, גם 'ופרעה חלם',
והיה ראוי לומר ויחלם פרעה. ונראה לפי
עניות דעתי מה שחנני ה' ברחמיו וברב
חסדיו, כי יש בכאן סוד נפלא הנזכר
לעילא שקבלתי מן אדוני מורי זקני
ז"לה"ה כשמלכות היא חס ושלום בלא
יחוד עם בעלה, מזה בא כל הרעות חס
ושלום, וכשמייחדין מלכות עם הקדוש
ברוך הוא, מזה בא כל הטובות והשפעות
שפע ופרנסה וחיים ושלום, וכל
המקטרגים בטלים ומבטלים, וקטגור
נעשה סגור ומלאך רע בעל פרחו יענה
אמן. והנה ידועי מדות נקראים ימים
כדאייתא (זוה"ק ח"ב פט:): 'ששת ימים עשה
ה' וגו' (שמות כ, יא). בששת לא נאמר
אלא 'ששת'. והקדוש ברוך הוא נקרא
יום, שכולל כל הימים והמדות. והנה
שנה גימטריא 'ספירה', וזה יש לומר
שמרמז הפסוק 'ויהי מקץ שנתים', הינו
אותו שהוא סוף כל הספירות שהיא
מלכות, 'ימים', הינו כשמתחד עם
המדות והשם יתברך, אז בודאי עת רצון
וקטגור נעשה סגור, ובא כל הטובות

לעולם ברפואה ופרנסה וברכה וחיים
ושלום וכל מיני טובות ממהרים לבא, כי
קטגור נעשה סגור. והוא שמרמז
'ופרעה', הינו אותיות פה רע שהוא
הקטגור, 'חולם' אותיות חומל, הינו
שהוא בעצמו חומל על ישראל ומלמד
זכות עליהם, וכן יהיה עלינו ועל כל
ישראל אמן:

והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות
מראה ובריאת בשך וגו'. והנה מן
היאר עלות שבע פרות רקות בשך
ותאכלנה הפרות הרקות והרעות וגו'.
ולא נודע כי באו אל קרבנה וגו'. והנה
שבע שבילים עלת מלאות ומבות ושבע
שבילים צנמות דקות שרפות קדים.
ותבלען השבילים הדקות והרעות את
המבות וגו'. יש בכאן רמז נכון, על פי
הידוע שיש שבע מדות חסד וגבורה וכו'
הנקראים שבע ימי הבנין, והנה יש במדות
אלו בחינת רע, ובחינת טוב, והם השבע
שבילים שאדם צריך לעלות בהן בבחינת
הטוב על פי התורה. והנה יש בזה מוסר
השכל, שלפעמים אדם ממשיך עצמו
ומחשבתו לעלות באותן המדות בבחינת

צריך להשיג
להמשיך כל
מחשבותיו
ומדותיו תמיד
לטוב

ציונים ומקורות

אתכלילן ביה'. ד. עיין פרדס רימונים שער
ערכי הכינויים פ"י ערך יום: 'בכל מקום יום
סתם הוא תפארת וכו'. ועיין מאורי אור
מערכת קו"ף: 'קדוש ברוך הוא' סתם, הוא
בתפארת'.

א. פר' וישב ד"ה וימאן. ב. עיין מערכת
האלקות פ"ז. ג. תאנא, כתיב 'כי ששת ימים
עשה ה' את השמים ואת הארץ', 'ששת ימים'
ודאי, ולא בששת, והני יומין קדישין עלאין
אקרון, יומי דשמא קדישא אתכליל בהו, ואינון

הטוב ונגמר כף בדעתו ומחשבתו, ואחר כף פתאם בא לו מחשבה אחרת הפוף מזה וממשיך עצמו לצד הרע, ועל זה צריך להשגיח מאד שהוא בכל הענינים ובכל המדות, שמחשבתו האחרת דוחה המחשבה הראשונה לגמרי ממנו, ונשפח ממנו לגמרי מחשבתו הראשונה כאלו לא היה כלל:

וזה יש לומר שהזהירה כאן התורה, 'מן היאר' על דרך דאיתא בתקונים (נג): 'דא אורייתא, עלת שבע פרות, הינו שבע ימי הבנין שאדם צריך לעלות בהן למעלה למעלה, ועל שם זה נקראים 'פרות', לשון פרים ורבים, שצריך שימשיך לצד הטוב שבהן ויתרבה תמיד הבחינת הטוב שבהם, שירגל בעובדא ובמלווא, וזהו גם כן 'שבע שבילים', הינו שבע שבילים, מלאים וטובים הבחינת הטוב שבהם. והנה מן היאר עלת שבע פרות רקות בשר, הינו שיש גם כן בחינת הרע באותן השבע מדות, שהם גם כן פרות, הינו פרים ורבים, שמרגילים תמיד יותר ויותר לבחינת הרע, ולפעמים 'ותאכלנה הפרות הרעות וגו' את הפרות הטובות ולא נודע כי באו אל קרבנה', הינו שבא לו אחר כף מחשבה אחרת וממשיך אותו לצד הרע ומרגילו בו, עד שגדבק כל כף ונטבע בו, עד שנאכל ונשפח ממנו לגמרי אם היה לו מחשבה טובה לפעמים ואם יש בחינת טוב בעולם, וזהו גם כן 'ותבלען השבילים הדקת והרעות את הטבות וגו', כי חלום אחד הוא ומרמז על ענין אחד:

ועל זה צריך מאד להשגיח בעינא פקייחא, וצריך להיות בזה איש נבון וחכם שיראה לאסור ולחבש עצמו שיקים מחשבתו הראשונה שמעורר אותו לטוב, ולא יפל במחשבה אחרת שיכלה לגמרי מחשבתו הראשונה, והוא שאמר 'ירא איש נבון וחכם ויפקד פקדים בשבע שני השבע', הינו כמאמרם ז"ל (מדרש תהלים ז) על שאמר דוד המלך עליו השלום (שמואל א כו, י) 'חי ה' אם אפגע במשיח ה', שנשבע ליצרו, עד כאן. והענין הוא כי דוד היה מספק אם שאול נקרא רודף ונתן להצילו בנפשו על דרך 'הבא להרגך וכו' (ברכות נח.), ואם שלא לפגע בו, כי עם כל זה משיח ה' הוא ואסור לפגע בו, על כן תכף כשבא לו המחשבה טובה הלזו שלא לפגע בו, נשבע חי ה' אם אפגע בו, כדי שלא יוכל לשנות ממחשבה זו למחשבה אחרת אף שהוא גם כן נראה בדין התורה כנ"ל. והוא הרמז 'מן היאר' דא אורייתא, עלת שבע פרות רעות בשר, הינו הבחינת הרע גם על פי התורה, וצריך להבחין בזה איזה צד הטוב ולאסור ולחבש עצמו בזה, והוא שמרמז ויפקד פקדים על דרך שישתפל ויזכר במחשבתו הטובה, 'בשבע', הינו בשבועה כנ"ל, כדי שלא יפל ממחשבתו הטובה, והבן זה:

או יאמר והנה מן היאר עלת שבע פרות וגו'. על דרך הנ"ל דאיתא בתקונים (נג): 'דא אורייתא, כף הבן הילוד היארה תשליכהו' (שמות א, כב)

כשלומד לשמוח ממשך ברכה לכל העולמות עד עולם העשיה

◆ **ציונים ומקורות** ◆

ה. 'ולמה נשבע 'חי ה'', אמר ר' אלעזר ליצר הרע נשבע, ואמר לו, חי ה' שאיני עושה הדבר הזה'.

דָּא רִזִּין דְּאורִיטָא, עֵינ שְׁמִי. וְזֵה יֵשׁ
 לְפָרֵשׁ וְהֵנָּה מִן הַיָּאָר, הֵינּוּ מִן הַתּוֹרָה,
 'עֲלֵת שְׁבַע פְּרוֹת', הֵינּוּ שְׁבַעֵין אֲנָפִין
 לְאורִיטָא, וְזֵהוּ 'פְּרוֹת' שְׁהֵם פְּרִים וְרָבִים
 וְנִדְרָשׁ בְּשִׁבְעֵים פָּנִים, וְשְׁבַע הֵינּוּ שְׁכָל
 אֶחָד כְּלוּל מֵעֶשֶׂר, וְכִשְׁלוּמֵד וְדוֹרֵשׁ
 הַתּוֹרָה לְשִׁמָּה וּמֵיחַד קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא
 וְשְׁכִינְתָּיה, אַזִּי מִמְּשִׁיף שְׁפַע וּבְרָכָה עַל
 כָּל הָעוֹלָמוֹת עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וְזֵהוּ
 'שְׁבַע שְׁנֵי שְׁבַע', הֵינּוּ שְׁמַבִּיא שְׁבִיעֵה
 לְעוֹלָם, שְׁמַמְשִׁיף שְׁפַע וּבְרָכָה מִן הָעוֹלָם
 וְעַד עוֹלָם, עַד עוֹלָם הָעֲשִׂיָּה, וּמִמְּשִׁיף
 שְׁפַע לְכָל הַמְּדַרְגּוֹת תַּחְתּוֹנִיּוֹת וְשְׁפָלִים,
 'וְתַרְעִינָה', הֵינּוּ לְשׁוֹן רַעוּת וְהַתְּחַבְּרוּת,
 'בְּאַחוּי', הֵינּוּ גַם כֵּן לְשׁוֹן אַחְוָה וְרַעוּת,
 וְהֵינּוּ שְׁמַקְשֵׁר וּמַחְבֵּר אַח עִם דְּלִ"ת,
 הֵינּוּ עִם הַשְּׁכִינָה הַנִּקְרָאת דְּלִ"ת":

האפיקורסים
 והמינים
 מביאים ראיה
 כן התורה
 לשטותם

וְהֵנָּה מִן הַיָּאָר עֲלֵת שְׁבַע פְּרוֹת רַעוּת
 מְרָאָה' וְגו', הֵינּוּ שְׁכָל
 הָאֶפִיקוֹרְסִים וְהַמִּינִים מְבִיאִים לְעַצְמָם
 רָאִיָּה מִן הַתּוֹרָה לְשִׁטּוֹתָם, וְכֵן הֵם
 דוֹרְשִׁים הַתּוֹרָה לְמִינּוֹת וְכֵן הֵם מְסַתְּפָלִים
 בַּתּוֹרָה, עַל דְּרִיף 'צַדִּיקִים יִלְכוּ בָּם' וְגו'.

(הושע יד, י), 'וְתַבְּאֵנָּה אֶל קַרְבְּנָה וְלֹא
 נוֹדַע' וְגו', הֵינּוּ שְׁהֵם מְשַׁפְּחִים מֵה שְׁהִיָּה
 לָהֶם תַּעֲנוּג וַיִּדְעָה בַּתּוֹרָה:
 וְזֵהוּ גַם כֵּן וְהֵנָּה שְׁבַע שְׁבָלִים עֲלוֹת
 מְלֵאוֹת וְטִבּוֹת' מְרַמֵּז גַם כֵּן כַּנֵּ"ל
 עַל שְׁבַעֵין אֲנָפִין לְאורִיטָא, וְתַבַּת 'שְׁבָלִים'
 חֶסֶר, מְסַפֵּר 'שְׁבַע', הֵינּוּ לְדִרְךָ הַנֵּ"ל
 שְׁמַבִּיא שְׁפַע וּבְרָכָה וְשְׁבִיעֵה בְּעוֹלָם.
 'וְהֵנָּה שְׁבַע שְׁבָלִים צְנוּמוֹת קָדִים דְּקוֹת
 וְרַעוּת', הֵינּוּ גַם כֵּן כַּנֵּ"ל עַל דְּרִיף
 'וּפְשָׁעִים יִכְשְׁלוּ בָּם', וְעוֹד נוֹסֵף שְׁיֵשׁ לוֹ
 תַּעֲנוּג וְהוּא שְׁבַע מְזָה, וְהוּא מְרַמֵּז
 'שְׁבָלִים' חֶסֶר מְסַפֵּר שְׁבַע, שְׁיֵשׁ לוֹ תַּעֲנוּג
 מְדוּוּשֵׁי אֶפִיקוֹרְסוֹתוֹ:

לאפיקורס יש
 תענוג מדרושי
 אפיקורסותו
 מהתורה

כשלומד תורה
 באמיתות הלב
 מתגלה אליו
 אמיתות
 התורה

וְכֵן זֶה הוּא תְלוּי בַּתְנוּעָה אַחַת וְנִקְדָּה
 אַחַת, הֵינּוּ בְּאַמְתַּת הַלֵּב, כְּשְׁלוּמֵד
 בְּאַמְתַּת וּבְלֵב שָׁלֵם, אַז כָּל מֵה שְׁיֵשׁ
 בַּתּוֹרָה פְּשָׁט רִמּוֹ דְרוּשׁ סוּד, הַכֵּל נִתְגַּלָּה
 אֵלָיו בְּאַמְתַּת, וּכְשֶׁחֵס וְשָׁלוֹם בַּתְנוּעָה אַחַת
 פּוֹרֵשׁ עַצְמוֹ מִן הַתּוֹרָה, אַזִּי מוֹצֵא אַחַר
 כֵּן רִמּוֹ מְזָה בַּתּוֹרָה וְדוֹרֵשׁ כֵּן אֶת הַתּוֹרָה
 חֵס וְשָׁלוֹם, וְנִמְשָׁף מְזָה כָּל הָאֶפִיקוֹרְסוֹת
 רַחֲמָנָא לִיצְלָן:

◆ ציונים ומקורות ◆

התפארת, כי הוא אח אל המלכות. וע"ע שם
 ערך אחד: 'אחד נקרא התפארת והמלכות
 בהיותם יחד כלולים מ' ספירות, כי 'אח' הם ט'
 כדפרישית, ודל"ת היא שכינה, וקוצה של ד'
 הוא היסוד המיוחדם יחד. וזהו 'אחד' תפארת
 ומלכות יחד ותפארת בלא מלכות אינו נקרא
 'אחד'. וכן בארו בזוהר פר' ויקרא (ז): וז"ל 'תנינן
 'אחד', מהו 'אחד' דא כנסת ישראל דאחידת ביה
 בקב"ה'. ט. עיין זוה"ק ח"ג רעג: וע"ע ריקאנטי
 שמות יג, ט: 'והדל"ת רמז לשכינה וכו', שהיא
 דלה בלתי השפע הנאצל בה מתפארת ישראל.
 י. 'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים
 יכשלו בם'.

ו. 'ויבאש היאור' (שמות ז, כא) דא אורייתא
 דאתמר בה (משלי ו, כג) 'ותורה אור' סרחת
 לגבייהו, ואתמר בישראל (שמות א, כב) 'כל הבן
 הילוד היאורה תשליכוהו', אור איהו ר"ז,
 'היאורה' בת זוגיה דההוא אור, דאתמר בה (שם
 י, כג) 'ולכל בני ישראל היה אור במושבותם',
 כגוונא דא בגלותא בתראה הזוהר ביה הוה ר"ז,
 דאיהו אור דפורקנא בתרייתא, לקיים 'כימי
 צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות' (מיכה ז, טו),
 ודא איהו 'כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו',
 'וכל הבת תחיון' אלין דמשתדלין באורייתא
 דבעל פה'. ז. עיין זוה"ק ח"ג קס. ח. עיין פרדס
 רימונים שער ערכי הכינויים ערך אח: 'אח הוא

סֵפֶר

נְעִם
אֵלֵימֶלֶךְ

פְּרִשְׁת מִקֵּץ

כשאדם עוסק בלימוד תורה או במצוה צריך להוסיף בה מחשבת יראה ואהבה

וַיְהִי מִקֵּץ כו'. נִרְאָה לְפָרֵשׁ עַל פִּי דְאִיתָא (אבות פ"ו מ"א) שָׁנוּ חֲכָמִים בְּלִשׁוֹן כו'א, * וְלִכְאוּרָה מֵה מְשַׁמֵּעֵנוּ בְּזָה, וְכִי בְּאִיזָה לִשׁוֹן אַחַר הָיָה לָהֶם לְשִׁנוֹת. אֶלָּא נִרְאָה, לְפִי כְּשֶׁהָאָדָם עוֹסֵק בְּלִמּוּד תּוֹרָה אוּ בְּמִצְוָה, צָרִיף לְהַנִּיחַ בָּהּ שְׁנֵי בְּחִינּוֹת, וְהֵם, הָאֶחָד הָעֵסֶק שְׁעוֹסֵק בְּדִבְרֵי הַהִיא שֶׁהוּא בְּעִצְמוֹ קָדְשָׁה, וְלְהוֹסִיף בָּהּ מִחֻשְׁבָּה עֲלִיּוֹנָה שֶׁל יִרְאָה וְאַהֲבָה, לְהַמְשִׁיף בְּעֵסֶק הַהִיא אוֹר הָעֲלִיּוֹן מְעוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, וְזֶהוּ 'שָׁנוּ' מִלִּשׁוֹן כְּפוּל, כְּמוֹ 'שָׁנוּ' שְׁלִשׁוּי, פְּרוּשׁ כְּשֶׁהָיוּ לּוֹמְדִים הַמְשַׁנָּה, הָיוּ לּוֹמְדִים אוֹתָהּ בְּשְׁנֵי בְּחִינּוֹת הַנִּלְ, וְזֶהוּ גַם כֵּן מֵה שְׁאָמְרוּ (מגילה כח:), 'כָּל הַשּׁוֹנֵה הִלְכוֹת' כו'י, וְהָיָה לוֹ לּוֹמֵר 'כָּל הַלּוֹמֵד הִלְכוֹת', כְּפִיּוֹ בְּזָה לְרִמּוֹ עַל הַפְּנֵה הַנִּלְ:

וְזֶהוּ 'מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים' כו', 'יָמִים' הוּא רִמּוֹ עַל הַקְּדוּשָׁה שְׁנִקְרָא 'יוֹם', וְאָמַר הַפְּתוּב, אִם יַעֲלֶה עַל דַּעַת וּמִחֻשְׁבַּת אָדָם שְׁכָבֵר הוּא גָמוּר בְּמִדְרָגָה זוֹ שֶׁל הַבְּחִינּוֹת הַנִּלְ, וְזֶהוּ 'מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים', רָצָה לּוֹמֵר כְּאֲשֶׁר יֹאמֵר הָאָדָם שְׁכָבֵר הוּא בְּשְׁנֵי בְּחִינּוֹת הַנִּלְ, יִדַּע נֶאֱמָנָה שְׁאִין מִחֻשְׁבָּתוֹ אֶמֶת, רַק הַמִּחֻשְׁבָּה הַזֹּאת בְּאֶה לּוֹ מִצַּד הַגּוֹף הַחֲמוּר הַמֵּר שֶׁלוֹ בְּעִבּוּדָה, וְסוֹבֵר שֶׁהוּא נִגְמַר בְּכָל טוֹב, וְזֶהוּ 'וּפְרָעָה חוֹלָם', 'פְּרָעָה' הוּא אוֹתִיּוֹת 'עֲרַף' רִמּוֹ עַל הַגּוֹף, הוּא הַמְעֲלָה לוֹ הַהֲרָהוּר הַהוּא שְׁאִין בּוֹ מִמֶּשׁ, כְּמוֹ 'הַחֲלוּמוֹת שְׁאוֹ יִדְבְּרוּ' (זכריה י, ב), 'וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיָּאֵר' 'יָאֵר' פְּרוּשׁ כְּמוֹ 'אוֹר', הִנֵּנוּ שְׁמִחֻשְׁבָּתוֹ הוּא שְׁכָבֵר עוֹמֵד עַל הָאוֹר, אֶבֶל בְּאֶמֶת צָרִיף הַתְּאֲמָצוֹת גְּדוֹל בְּשְׁנֵי בְּחִינּוֹת הַנִּלְ בְּלִי הַפְּסֵק:

◆ צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת ◆

מצרים שהיה בצואר, שפרעה היה בעורף של הקדושה שהוא כנגד הצואר באחור, כי לעולם אין הקליפה יכולה להסתכל בפני הקדושה, שהוא אור גדול ומסמא את עיניה. וע"ע שער רוח הקודש תיקון ז דף יב: ולכן נקרא פרעה אותיות העורף שהם אחוריים של הגרון, גם מצרים נקראת כך ע"ש שאין בכל הגוף מקום דק וצר יותר ממנו, כי ע"כ הוא דינים גמורים ונאחזים בו החיצונים וכו'. ו. ראה זו"ח תיקונים סד: "ותשם בסוף על שפת היאור" (שמות ב, ג) דאיהו נהורא דאורייתא. וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פ"י ערך יאור: "יאור" פי בזוהר פר' מקץ (קצד.) כי היסוד נק' 'יאור' והוא

א. 'שנו חכמים בלשון המשנה, ברוך שבחר בהם ובמשנתם'. ב. עיין תיקון"ז כה: 'ואורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא'. וע"ע שם עד: 'ולית פקודא דלא אתייהיב בדחילו ורחימו'. וראה ספר חרדים בהקדמה: 'התנאי השני והשלישי לעשות המצוה ביראה ובאהבה רבה, כדאמר רשב"י כל פקודא דלאו איהי בדחילו ורחימו לאו פקודא היא'. וע"ע לעיל פר' וירא ד"ה אך הענין. ג. עיין פסחים פ"ה מ"ז. ד. 'כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא, שנאמר (חבקוק ג, ו) 'הליכות עולם לו', אל תקרי 'הליכות' אלא 'הלכות'. ה. עיין ספר הליקוטים להאריז"ל פר' בא: 'רמז לגלות

להיות כבי' הבחינות של יראה ואהבה צריך תמיד התאמצות גדול בלי הפסק

יוסף ראה בחלומותיו השפעות טובות לבני

וְהִנֵּה מִן הַיָּאֵר עֹלוֹת שְׁבַע פָּרוֹת כּו', יֵשׁ לֹאמֹר דִּהְפָּתוֹב מְרִמּוֹ עַל דְּבָרִים גְּדוֹלִים, הֵיטָּה שְׁיֹסֵף גַּם בֵּן רָאָה ב' חֲלוֹמוֹת, חֲלוֹם א' שֶׁל תְּבוּאָה וְהִנֵּה אֲנִיחֲנוּ כּו' (בראשית לו, ז), וְחֲלוֹם שֶׁל שְׁמֶשׁ וְיָרַח (שם, ט), וְלִהְיוֹת שְׁיֹסֵף הוּא מְדַרְגֵּת הַיְסוּד, שֶׁהוּא הַצְּדִיק אֲשֶׁר רְצוֹנוֹ וְחִפְצוֹ תְּמִיד לְהַשְׁפִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל כָּל טוֹב הַרְאוּי לָהֶם כְּרִצּוֹנוֹ, וְהַחֲלוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל תְּבוּאָה לְרִמּוֹ עַל הַפְּרִנְסָה, שֶׁהַצְּדִיק צָרִיף לְהַמְשִׁיךְ לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמִים שְׁיִהְיֶה פְּרִנְסָתָם מְזַמְּנֹת לָהֶם בְּרוּחַ, וְאַחַר כֵּן רָאָה מַה שֶׁהַצְּדִיק פּוֹעֵל בְּצַדְקוֹ בְּעוֹלָמוֹת הָעֲלִיוֹנִים הַמְרִמְזִים בְּשֵׁשׁ וְיָרַח וְאַחַד עָשָׂר כּוֹכָבִים":

פרעה ראה בחלום הפרות שישראל יכלו את האומות מרוב קדושתם ע"י הצדיקים

וּבְכָאֵן גַּם בֵּן פְּרַעְהָ רָאָה ב' חֲלוֹמוֹת אֵלּוּ עַל אוֹתָן רְמִזִּים, וְלִהְיוֹת שְׁאֵמוֹת הָיָה לָהֶם יְנִיקָה מִן הַפְּרִים שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְקַרְיָבִין^ט, אֲלֵא שֶׁפְּרַעְהָ הָיָה מְצַד הַנוֹקְבָא וְלִכְף רָאָה בְּדַמוֹתוֹ פָּרוֹת, וְיִדְוְע' שֶׁשָּׁבַע הוּא רְמִז לְשָׁבַעַה יְמֵי הַבְּנִיָּן, וְשָׁבַע פָּרוֹת בְּרִיאֹת וְטוֹבוֹת רְמִז לְאֵמוֹת הַיּוֹשְׁבִים שְׁלִיִּים וְשִׁקְטִים, וְשָׁבַע פָּרוֹת דְּלוֹת וְרַעוֹת

תֵּאָר' רְמִז עַל יִשְׂרָאֵל הַדְּווּיִם וְסָחוּפִים בְּגִלוֹת הַמֶּר. וְתַבְלַעְנָה הַפָּרוֹת רַעוֹת הַמְרָאָה כּו' אֶת הַבְּרִיאֹת וְהַמְּלֵאוֹת רְמִז שְׁיִכְלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הָאֵמוֹת מְרַב קְדַשְׁתָּם. וּמְפָרֵשׁ הַכֶּתוּב מֵהֵיכָן בָּאוּ לָזֶה שְׁיִכְלוּ אֶת הָאֵמוֹת, וְלָזֶה אָמַר 'וְתַבְאֲנָה אֶל קַרְבְּנָהּ וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָהּ', פְּרוּשׁ הֵיטָּה שְׁנִטְעַה ה' הַטוֹב בְּרַחֲמָיו בְּקִרְבַּי הַצְּדִיקִים בְּתוֹף לָבָם שְׁבוּעַר בְּקִרְבָּם אִשׁ הַיְרָאָה וְהַדְּבָקוֹת וּמְצַנְעַ וּמְכַסֶּה בָּהֶם הַדְּבָר, וְהֵם כְּמִשְׁתַּגְּעִים בְּפָנָי הָעוֹלָם אֲשֶׁר לֹא יוֹדְעִים מְזֶה:

הצדיקים מסתירים את האהבה ויראה והתלהבות שבקרבתם

וּבְכִי אֲשֶׁר אָמַרְתִּי פְּרוּשׁ בְּיָמִים הַקְּדָמוֹנִים עַל פְּסוּק (תהלים לא, כ) 'מָה רַב טוֹבָךְ כּו' נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם יֵא, גַּם בֵּן כְּפָרוּשׁ הַנִּל, שְׁנִצְפּוֹן בְּלֵב הַצְּדִיקִים רַב טוֹב הָאֵהָבָה וְהַיְרָאָה וְהַתְּלַהבוֹת^{יב}, וְזֵהוּ נִגְדַּד בְּנֵי אָדָם, הֵינּוּ שֶׁהוּא הַתְּנַגְּדוֹת לְאוֹתָן בְּנֵי אָדָם יוֹשְׁבֵי חֲשָׁף אֲשֶׁר אֵין יוֹדְעִים מְרַב טוֹב הַיְרָאָה וְחֲשָׁק הָאֵהָבָה שֶׁל בּוֹרְאָנוּ יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה, וְזֵהוּ שֶׁאָמַר 'וְתַבְאֲנָה כּו' פְּרוּשׁ שֶׁבָא לְתוֹכָם דְּבָר

◆ ציונים ומקורות ◆

יוחנן אוי להם לגויים שאבדו ואין יודעין מה שאבדו, בזמן שבית המקדש קיים מזבח מכפר עליהן, ועכשיו מי מכפר עליהן. רש"י שם: פרי החג שבעים הם, חוץ משל שמיני, כנגד שבעים אומות לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם, לפי שנידונין בחג על המים. וע"ע זוה"ק ח"ב נט. ח"ג רנה. י. זוה"ק ח"א קצד. ח"ג עו: יא. מה רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם. יב. ועיין זאת זכרון פר' בחוקותי ד"ה וזה אומר: גם בפשיטות רב טובך אשר צפנת ליראיך פעלת לחוסים כך נגד בני אדם פ"י אם הם מתנהגים בהצנע מעשיהם שלא תוודע לבני אדם.

עצמו נקרא 'נהר'. וכבר אפשר לומר כי כל המקומות שיקראו נהר יקראו יאור, ויאור ונהר הכל ענין א' ופירושו לשון אור ונהירו וכו', ובתיקונים פ"י כי הת"ת נק' יאור, והטעם דאיהו נהורא דאורייתא. למדנו ממנו ב' דברים. א' כי ג"כ יקרא יאור הת"ת כמו שיצדק עליו שם 'נהר' ודאי. ב' כי לשונו מגזרת 'אור' כדפירשנו. ז. מסכת אצילות: 'התשיעי צדיק יסוד עולם, שם מדת יוסף הצדיק ע"ה ושם כל השפעות החסדים והרחמים והגבורה של הקדוש ברוך הוא, והוא זן ומפרנס לכנסת ישראל', ח. עיין תיקו"ז לז. ט. ראה סוכה נה: 'הני שבעים פרים כנגד מי, כנגד שבעים אומות וכו'. אמר רבי

טוב, וְלֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָהּ פְּרוֹשׁ דָּבָר שָׂאִין יוֹדְעִים בּוֹ רַב הַהֲמוֹן, וְהֵם יִרְאֶה וְאֶהְבֶּה וּדְבִקוֹת שָׁלֵם:

וְחָלוּם ב' הָיוּ שְׂבָלִים, לְרִמְזוֹ עַל הַפְּרִנְסָה שְׂצָרִיף הַצְּדִיק לְהַשְׁפִּיעַ לְיִשְׂרָאֵל בְּצַדְקָתוֹ, וְהוּא גַם כֵּן עַל הַדֶּרֶךְ הַנִּל, 'וּתְבַלְעֶנָּה' פְּרוֹשׁ שְׂיִשְׂרָאֵל בּוֹלְעִים אֶת כָּל חֲפֶץ טוֹב הָאֲמוֹת, כִּי הַכֹּל לֹא נִבְרָא אֶלָּא בְּשִׂבִיל יִשְׂרָאֵל. וְזֶה גַם כֵּן מֵה שְׂאֲמַר יוֹסֵף לְאָחִיו (בראשית מב, ט) 'מִרְגָּלִים אַתֶּם', פְּרוֹשׁ שְׂרָצָה שְׂיִכְנִיסוּ עֲצָמָם בְּמִדְרַגַּת רַגְלִים י, וְהוּא לְחֹשֶׁב תְּמִיד צֶרֶף פְּרִנְסוֹת יִשְׂרָאֵל. וְהֵם אָמְרוּ (שם, יא) 'כִּנְיָם אֲנַחְנוּ' וְהַתְּרַגּוּם פֶּרֶשׁ 'כְּנִינִין אֲנַחְנוּ', פְּרוֹשׁ אֲנַחְנוּ רוֹצִין לִילֵף בְּמִדְרַגּוֹת גְּדוּלוֹת בְּעוֹלָמוֹת עֲלִיוֹנִים וּבְכַוֵּנוֹת גְּדוּלוֹת בְּיַחְוָדִים תְּמִיד, וְהוּא אָמַר לָהֶם (שם, טו-טז) 'בְּזֹאת תִּבְחָנוּ חֵי פְרָעָה אִם כֹּי' כִּי מִרְגָּלִים אַתֶּם, פְּרוֹשׁ אָמַר לָהֶם שְׁעַל יְדֵי הַשְּׂכִינָה הַנִּקְרָא 'זֹאת' טו 'תִּבְחָנוּ' פְּרוֹשׁ תִּבְּאוּ לְכַחֲנָה זו", 'חֵי פְרָעָה' שְׂתַקְחוּ אֶת חַיּוֹת מִפְרָעָה

יוסף ביקש
מאחיו שגם
הם תמיד
ימשיכו פרנסה
לישראל

הֵם הַקְּלָפוֹת, 'כִּי מִרְגָּלִים אַתֶּם' וְתִשְׁפִּיעוּ בְּכַחְכֶּם לְיִשְׂרָאֵל:

'וַיֵּאָסֶף אַתֶּם אֶל הַמֶּשְׁמֵר שְׁלֹשֶׁת יָמִים', פְּרוֹשׁ לְהִיטֵל שְׂמִיכָאן לְמַדּוֹ (אסת"ר ט, ב) "שְׂיִשְׂרָאֵל אֵינָם שְׂרוּיִן בְּצָרָה יוֹתֵר מִג' יָמִים, וְזֶה גַם כֵּן הָיָה כְּפִנְתֵּם" בְּעֲצָמוֹ בְּזֶה הַפְּעֻלָּה שְׂאָסֶף אֶת אָחִיו בְּמֶשְׁמֵר ג' יָמִים, לְפַעַל זֹאת בְּפַעֲלָתוֹ הַקְּדוּשָׁה שְׂתַמִּיד לֹא יוֹסִיפוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּעַת צָרָה יוֹתֵר מִג' יָמִים, וְכֵן דֶּרֶךְ הַצְּדִיקִים שְׂעוֹשִׂים עֲבֹדוֹת וּפְעֻלוֹת, וּמְחַשְּׁבִין בְּאוֹתָן הַעֲבֹדוֹת כְּפִנְתֵּי גְדוּלוֹת וּפּוֹעֲלִין בְּמַעֲשֵׂיהֶן טוֹבָה לְדוֹר דוֹרִים, וְהֵבִין: *

יוסף פעל
לדורות שלא
יהיו ישראל אף
פעם בצרה
יותר מג' ימים

וְזֶהוּ שְׂאֲמָרוּ לוֹ (בראשית מב, יג) 'שְׁנַיִם עֶשְׂרִי וְכוּ' הַקְּטָן אֶת אַבְיָנוּ כֹי, גַם כֵּן עַל הַדֶּרֶךְ הַנִּל, שְׂהַשִּׁיבוּ עַל מַה שְׂאֲמַר שְׂיִרְאוּ לְהַשְׁגִּיחַ עַל פְּרִנְסַת יִשְׂרָאֵל הַרְמוֹז בְּתַבַּת 'מִרְגָּלִים' שְׂפְרוֹשׁ שֶׁל הַרְגָּלִים כְּנִל, לְזֶה אָמְרוּ לוֹ אֲנַחְנוּ הוֹלְכִין בְּמִדְרַגּוֹת גְּדוּלוֹת, כִּי כְּפִנְתֵּינוּ לְתַקֵּן הֵי"ב גְּבוּלֵי אֶלְכָסוֹן, וּמְחַשְּׁבוֹתֵינוּ

השבטים רצו
לילך במדרגות
גדולות ולא
לחשוב על
פרנסת ישראל
ואמר להם
יוסף שעד
ביאת משיח
מוכרחים
להמשיך
השפעות
פרנסה

◆ ציונים ומקורות ◆

'בזאת תבחנו', דהיינו שבחינתם היא 'זאת' כינוי למלכות, אבל באמת לא היה אפשר לעשות היחוד בלא בנימין שהוא צדיק דלתתא, ולכן אמר 'והביאו אחיכם הקטן אלי' וכו'. יח. 'לעולם אין ישראל נתונים בצרה יותר מג' ימים, שהרי באברהם כתיב (בראשית כב, ד) 'ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק', השבטים 'ויאסוף אותם אל משמר שלשת ימים' (שם מב, יז), יונה שנאמר (יונה ב, א) 'ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים ושלשה לילות'. וע"ע בר"ר צא, ז. יט. כ"ה בדפו"ר ובשקלאב, בדפוס סלאוויטא: כוונת. כ. ראה ספר יצירה פ"ה מ"א. וע"ע שערי אורה שער ה: י"ב שבטים שהם סוד י"ב גבולי אלכסון,

יג. מסכת גרים פ"א ה"א שהש"ר ב, ג. יד. עיין עבודת ישראל פר' מקץ ד"ה ויכר: "ויאמר אליהם מרגלים אתם' היינו שהם צריכים לדבק בנצח הוד יסוד סוד הרגלין. וע"ע שם פר' כי תשא ד"ה ורבי ברכיה: 'השפע יורדת בבחינת שלוש רגלים כנודע'. וע"ע שם פר' נשא ד"ה וזהו שאמרו: 'ונצח הוד יסוד הם בחינת הרגלין המתפשטין להשפיע לכנסת ישראל'. טו. עיין אמרי נועם לחנוכה ד"ה בפסוק המלאך: 'בתיקון בחינת רגלים שהם נצח והוד תמכי אורייתא נמשך פרנסה כידוע'. וע"ע שם לזאת חנוכה בד"ה כבר אמרו בספרים ובד"ה בפסוק וירא. טז. זוה"ק ח"ג עט: רצו: תיקו"ז מ. ועוד. יז. ע"ע עבודת ישראל פר' מקץ ד"ה שם: 'ואמר להם

סֵפֶר
מֵאוֹר
עֵינַיִם

פְּרִשְׁת מִקֵּץ דְּרוּשׁ לַחֲנֻכָּה

אֱלֹהִים' וְיָמֵי מוֹשֵׁל בִּי, צְדִיק, שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא גּוֹזֵר גְּזֵרָה וְצְדִיק מְבַטְּלָהּ. וְהַקְשׁוּ בְּזֵהָר הַקְדוּשׁ (ח"א מה:): 'וְכִי צְדִיקָא קְטְרוּגָא דְמֵאֲרִיָּה הוּא'. אַף הָאֲמַת הוּא שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ מְבַטְּלָן, וְכַמְבָּאָר אֶצְלָנוּ כַּמָּה פְּעָמִים מְזֵהִי, כִּי 'בְּכָל צָרְתָם לֹא צָר' (ישעיה סג, ט), וְהוּא בְּסוּד גְּלוּת הַשְּׂכִינָה, שֶׁמֵּדַת מְלָכוֹת הַנִּזְלָנָה נִקְרָא 'שְׂכִינָה' מִפְּנֵי שֶׁשׁוֹכְנַת בְּכָל מְקוֹם, וְהִיא נִקְרָאת גַּם כֵּן 'כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל' שֶׁהִיא כּוֹנֶסֶת בְּתוֹכָהּ כְּבִיכּוֹל שֶׁכָּלֵם נִלְקָחוּ מִמֶּדָּה זוֹ, וְכַמְבָּאָר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שבת קכח): 'כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים'. וְכָל הַצְּרוֹת שֵׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל רַחֲמָנָא לְצִלָּן הוּא בְּסוּד נְפִילַת הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹלֵי שֶׁהִיא מֵדַת

תְּנוּ רַבָּנָן, מֵאֵי חֲנֻכָּה דִּתְנוּ רַבָּנָן בְּכ"ה בְּכֶסֶלֹו וְכו', פְּשָׁנְכֶנְסוּ יוֹנִים לְהִיכַל וְכו' (שבת כא:). הַנֵּה לְכַאוּרָה עַל פְּרֻחָךְ כְּפִנְת קְשִׁיתוֹ הוּא לְמָה נִקְרָא חֲנֻכָּה, וְמָה תַרְץ לֹא עַל זֶה. אַף הָאֲמַת הוּא שֶׁמֵּלַת 'חֲנוּכָּה' הוּא 'חֲנוּ כֹה', שֵׁישׁ מֵדָה הַנִּקְרָא 'כֹּה' וְהִיא מֵדַת מְלָכוֹת, שֶׁהַמְּלָךְ הוּא מְצִוָּה כֹּה יְהִי וְכֹה יְהִי, כְּמוֹ כֵן הַמֵּדָה זֹאת מְצִוָּה בְּכָל הָעוֹלָמוֹת וְעַל יָדָהּ מִתְנַהֲגִים כָּל הָעוֹלָמוֹת:

וּמִפְּנֵי זֶה הַצְּדִיקִים יֵשׁ בְּכֶחֶם לְמֹשֵׁל בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, מִפְּנֵי שֵׁישׁ בְּתוֹכָם הַמֵּדָה מְלָכוֹת שֶׁל הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ, וְכַמְבָּאָר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (מו"ק טז:): עַל פְּסוּק (שמואל ב כג, ג) 'צְדִיק מוֹשֵׁל בִּירְאָת

כל העולמות מתנהגים ע"י מידת המלכות הנקראת 'כה'

צרות ישראל הם ע"י נפילת המלכות שהיא השכינה והצדיקים כמעשיהם מעלים אותה ומתבטלים הגזרות

◆ ציונים ומקורות ◆

שהוא במידת מלכות של השי"ת, כמאמר (תהלים קג, יט) ומלכותו בכל משלה, וכשהצדיק מתדבק ומתייחד עם השי"ת יש בכוחו למשול בכל העולמות במידת מלכותו יתברך אשר בכל משלה. וע"ע להלן פר' דברים ד"ה וזהו מאמר. ד. ע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פכ"א ערך שכינה: 'והטעם שהמלכות נקרא שכינה מפני שמשכנת בעולם התחתון כל האצילות העליון'. ה. עיין פרדס רימונים ערכי הכינויים פי"א ערך כנסת ישראל: 'שכינה, מלכות, נקראת 'כנסת ישראל'. והטעם וכו' הוא לשון קיבוץ, שהכוונה אסיפת עם, ונקרא כן מפני שהיא מאספת כל המחנות העליונות בתוכה. וע"ע רמב"ן בראשית כד, א. ו. ע"ע צפנת פענח פר' וארא: 'כל הצרות שבעולם נמשך מן מלכות כשאינו ביחוד עם דודה, כמו ששמעתי ממורי זלה"ה'.

א. 'מאי חנוכה, דתנו רבנן בכ"ה בכסליו יומי דחנוכה תמניא אינון דלא למספד בהון ודלא להתענות בהון, שכשנכנסו יונים להיכל טימאו כל השמנים שבהיכל, וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים, לשנה אחרת קבעום ועשאו ימים טובים בהלל והודאה'. ב. עיין זוה"ק ח"ב עט: ועיין פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פי"א ערך כה: 'מידת מלכות נקראת 'כה'. ג. עיין להלן פר' האזינו ד"ה ומפני זה: 'אמרו רז"ל על פסוק 'צדיק מושל ביראת אלהים' הקדוש ברוך הוא גזור והצדיק מבטל. והקושיא כתוב בזוהר 'וכי צדיקיא קטרוגא דמאריה אינהו'. אבל הענין כתוב בפסוק גופיה, במה מושל הצדיק דהיינו 'ביראת אלהים',

מְלָכוֹת הַנִּזְכָּר, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דברים לב, יח) 'צוֹר יִלְדָךְ תִּשְׂי', וְהִצְדִּיקִים עַל יְדֵי מַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים מְעַלִּים כְּבִיכּוֹל הַשְּׂכִינָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תהלים סח, לה) 'תָּנוּ עֹז לְאֱלֹהִים', שִׁישְׂרָאֵל מוֹסִיפִין כַּח בְּפִמְלִיאָ שָׁל מְעֻלָּה, שֶׁהַמְדָּה הַנִּזְכָּר נִקְרָאת 'פְּמִלִּיאָ שָׁל מְעֻלָּה' שְׁכּוֹנֶסֶת בְּתוֹכָהּ כָּל הַמְדוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת שֶׁכֻּלָּם מְשַׁפְּיעִים בְּתוֹכָהּ, וְכִשְׁמַדַּת מְלָכוֹת נִתְעַלֶּית אֹז נִתְבַטְּלוּ כָּל הַגְּזֵרוֹת וְכָל הַדִּינִים':

וְנִזְדַּעֲיָא שֶׁהַעוֹלָם נִבְרָא בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה וּבְשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, וְתַכְלִית כָּל הַבְּרִיאָה הִיָּה בְּגִין דִּישְׁתַּמּוֹדְעִין לִיהִיב,

תכלית הבריאה שיכירו את ה' ע"י הדבקות במידותיו

שִׁיְהִיו מְפִירִין אֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרָךְ. אִךְ בְּאִמְצָעוֹת מַה יְכוֹלִין לְהַגִּיעַ לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרָךְ, אִי אֶפְשָׁר כִּי אִם עַל יְדֵי הַדְּבָק בְּמִדּוֹתָיו יִתְבָּרָךְ 'כְּמֵאֲמַר רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שבת קלג:) 'מַה הוּא רַחוּם אִךְ אֶתָּה רַחוּם' וְכוּ', וְעַל יְדֵי זֶה יְכוֹלִין לְבַא אֱלֹו יִתְבָּרָךְ: וְהִנֵּה אֹז כְּשֶׁנִּכְנְסוּ יְוֹנִים לְהִיכָל הָיוּ בְּסוֹד נְפִילַת הַשְּׂכִינָה כְּבִיכּוֹל וְנִתְגַבְּרוּ הַקְּלָפוֹת, וּבְכוּא מִתְתַּיְהוּ כַּהֵן גְּדוֹל שֶׁהִיָּה צְדִיק גְּדוֹל לְמַד דַּעַת אֶת הָעַם לְאַחֵז בְּמִדּוֹתָיו יִתְבָּרָךְ וְנִתְעַלֶּית כְּבִיכּוֹל מְדַת מְלָכוֹת וְנִתְבַטְּלוּ כָּל הַדִּינִים וְעַל יְדֵי זֶה נִצְחָו אֶת הַיְוֹנִים:

מתתיהו לימוד את העם לאחוז במידותיו ית' וע"ז נצחו את היוונים

◆ **ציונים ומקורות** ◆

המחשבה ושם דינין מתערין לכן נמתקין בשורשן, וה' אחרונה היא נקראת קטנה והוא מלכות ושם הוא התגלות הדינים מפה, כמבואר בתיקונים (יז). 'מלכות פה', והוא הדיבור המגלה המחשבה, ובהשיב הדברים אל עולם המחשבה נמתקין הדינים בשורשן בבחינת הבינה כידוע. ועל דרך זה הולך הצדיק לבטל איזה גזרה, כי צדיק עולה במחשבתו בדבקות לעולם המחשבה וממתיק הדברים בשורשם ולכן נתבטל הגזרה. וע"ע להלן פר' נשא ד"ה והנה הצדיק: 'והנה הצדיק יש לו יכולת גדול כידוע ממאמרם ז"ל על פסוק 'צדיק מושל יראת אלהים' ומי מושל בי צדיק, שהקודשא בריך הוא גוזר והצדיק מבטל, ואיך הוא מבטל גזרת השם יתברך. הענין הוא כך, כי כל הרעות והיסורים הם דינים, ודינים אינם נתקנין ונמתקים אלא בשורשן, ואינתא בזה"ק בינה מסטרהא דינין נפקין והצדיק מעלה כל הדינים אל הבינה ושם נתקנין בשורשם'. יא. ראה רש"י בראשית א, א: 'בראשית ברא', אין המקרא הזה אומר אלא דרשני, כמו שדרשוהו רבותינו ז"ל בשביל התורה שנקראת 'ראשית דרכו' (משלי ח, כב), ובשביל ישראל שנקראו 'ראשית תבואתו' (ירמיה ב, ג). יב. עיין זוה"ק ח"ב מב: עץ חיים דרושי עיגולים ויושר ענף א.

ז. ראה רש"י שם ד"ה תשי: 'כשבא להטיב לכם אתם מכעיסין לפניו ומתישים כוחו מלהטיב לכם'. ועיין זוה"ק ח"ב קנה: 'בכל זימנא דאורייתא מתקיימא בעלמא ובני נשא משתדלן בה כביכול קודשא בריך הוא חדי בעובדי יודי וחדי בעלמין כולהו ושמיא וארעא קיימי בקיומיהו וכו', ובשעתא דישראל מתבטלי מאורייתא, כביכול תשש חיליה, דכתיב 'צוֹר יִלְדָךְ תִּשְׂי'. ח. עיין זוה"ק ח"ב לב: 'כד ישראל עבדין עובדין דלא כשרן כביכול מתישין חילא דקודשא בריך הוא, וכד עבדין עובדין דכשרן יהבין תוקפא וחילא לקודשא בריך הוא, ועל דא כתיב (תהלים סח, לה) 'תנו עוז לאלהים', במה בעובדין דכשרן. וע"ע איכ"ר א, לג. וראה אלשיך שמואל א יח, יד: 'מאמרם ז"ל 'אשריהם הצדיקים שמוסיפים כח בפמליא של מעלה, שנאמר (מיכה ג, ח) 'ואנוכי מלאתי כח את רוח ה''. ט. עיין פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פי"ג ערך מלכות. י. ע"ע דגל מחנה אפרים פר' בלק ד"ה אם יתן: 'ויש לומר בזה לפי עניות דעתי על דרך רמז 'צדיק מושל יראת אלהים' הקב"ה גוזר וצדיק מבטלו' עד כאן, וצריך להבין זה וכי צדיק חלילה קטגורא של הקב"ה, אלא להבין זה, כי יש בשם הוי"ה ב"ה שתי ההי"ן, ה' ראשונה נקראת גדולה והיא עלמא דחירותא עולם

הָאָדָם הוּא חֶלֶק אֱלֹקֵי מִמַּעַל, וְעַל יְדֵי אֲמֻצָּעוֹת הַתּוֹרָה יוּכַל הָאָדָם לְקָרֵב אֶת עֲצָמוֹ אֶל הַשֵּׁם, וְלִכְנֹן כְּתִיב (ירמיה ט, יא) 'עַל מָה אֲבָדָה הָאָרֶץ גּוֹ', עַד שֶׁפָּרְשָׁה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוֹ (שם, יב) 'עַל עֲזָבְכֶם אֶת תּוֹרַתִי'. וְשִׁבְעָה כְּתִיב דֵּינֵיךְ שֶׁעָבְדוּ עֲבוּדָה זָרָה" כֹּל זְמַן שֶׁלֹּא עָזְבוּ אֶת הַתּוֹרָה וְעַל יְדֵי הַמָּאוֹר שֶׁבָּהּ יוּכַלוּ לְחַזֵּר לְמוֹטֵב" וְלֹא נִעְנְשׂוּ עַדִּין, וּבְעֲזָבְכֶם אֶת הַתּוֹרָה נִעְנְשׂוּ עַל עֲבֵרוֹת הַנִּלְוֵי, שֶׁלֹּא הָיָה בָּהֶם דְּבַר שֶׁיּוּכַלוּ לְחַזֵּר וְלָשׁוּב אֶל הַשֵּׁם:

וְכָתִיב (קהלת ט, ח) 'בְּכֹל יַעַת יִהְיֶה בְּגִדְיָךְ לְבָנִים וְשִׁמְן עַל רֵאשֶׁךָ אֶל יַחְסָר'.
כִּי מִהַמְצָנָה נִעְשָׂה לְבוּשׁ וְהוּא חֲלוּקָא דְרַבְנָנֵי, וּמִן הַעֲבֵרָה חֵס וְשָׁלוֹם נִעְשָׂה

זוּהוּ 'כְּשֶׁנִּכְנְסוּ כּוֹ טְמָאוֹ כָּל הַשְּׂמָנִים', חֲכָמָה נִקְרָאת 'שִׁמְן', רָצָה לוֹמַר שֶׁטְמָאוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת, אֶפְלוּ חֲכָמַת הַתּוֹרָה נְטֻמָּאָה כְּכִיכּוֹל, שֶׁלּוֹמְדִים בְּפִנְיֹת וּגְדֻלוֹת, 'וּכְשֶׁגָּבְרוּ מְלָכוֹת בֵּית חֲשִׁמוֹנָאֵי וְכוּ' מִצָּאוּ פֶּךָ אֶחָד כּוֹ', 'אֶחָד' גִּימְטְרִיאָי"ג, הֵינּוּ לְאַחַז בִּי"ג מְדוּתָיו יִתְבַּרְךָ וְכַנִּי"י, וְלִכְנֹן פָּרְצוּ הַיְּוֹנִים י"ג פְּרָצוֹת בְּהִיכְלֵי הֵינּוּ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא אֶחָזוּ בִּי"ג מְדוּתָיו יִתְבַּרְךָ בַּתְּחִלָּה וְעַל יְדֵי זֶה נִפְלָה מְדַת מְלָכוֹת כַּנִּלְוֵי וְנִתְגַּבְּרָה בְּקִלְפָּה, וְאַחַר זֶה כְּשֶׁחֲזְרוּ לְאַחַז בְּמְדַת הַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ נִתְפָּרְדוּ כֹּל פּוֹעֲלֵי אָוֶן. וְהֵבֵן:

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וְגוֹ' טו. הִנֵּה הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְנָה לָנוּ הוּא, כִּי

ע"י שבתחילה לא אחזו בני"ג מידותיו ית' נפלה מידת המלכות ונתגברו היוונים

ע"י התורה יכולים להתקרב ולשוב אל ה'

◆ ציונים ומקורות ◆

היו שם שפרצום מלכי יו'. טז. ויהי מקץ שנתיים ימים וגו' עד וייקץ פרעה והנה חלום. יז. ראה נדרים פא. מאי דכתיב מי האיש החכם ויבן את זאת, דבר זה נשאל לחכמים ולנביאים ולא פירשוהו, עד שפירשו הקב"ה בעצמו דכתיב ויאמר ה' על עזבם את תורתִי וגו'. יח. ראה גיטין פח. אמר רבי יהושע בן לוי לא חרבה ארץ ישראל עד שעבדו בה ז' בתי דינים ע"ז. יט. עיין איכ"ר פתיחתא ב: ר' הונא ור' ירמיה בשם ר' חייא בר אבא אמרי כתיב (ירמיה טז, יא) 'ואותי עזבו ואת תורתִי לא שמרו' הלואי אותי עזבו ותורתִי שמרו, מתוך שהיו מתעסקין בה המאור שבה היה מחזירן למוטב. כ. עיין זוה"ק ח"א סו. וע"ע פרדס רימונים שער הנשמה פ"ה: 'בביאור תועלת הנשמה בעולם הזה וכו', וכאשר תתעסק בעולם הזה במעשה התורה, אז תזכה אל לבוש יפה הנקרא חלוקא דרבנן, והוא לבוש התורה והמצוות שבהם נתעסק בעוה"ז, ובלבוש הזה זוכה לעלות ולראות את פני המלך ה' צבאות אביה'. וע"ע שפע טל הקדמה בן מאה שנה הגהה ב: 'הנשמה לא תוכל להתראות לפני

יג. עיין זוה"ק ח"ג כו. דא שמן עילאה דנגיד ולא פסיק לעלמין, דשריא בגו חכמה עילאה דכולא. וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פכ"א ערך שמן. וע"ע להלן ד"ה וזהו בכל: 'כי שמן מורה אל חכמה כי שמן זית מחכים' (מנחות פה:). יד. ד"ה ונודע. וע"ע ראשית חכמה שער הענוה פ"א: 'ושמעתי משם הגאונים כי על כוונה זו אמרו במסכת ראש השנה על ויעבור ה' על פניו ויקרא' (שמות לד, ו), אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתיב אי אפשר לאומרו מלמד שנתעטף הקדוש ברוך הוא כשליח ציבור והראהו למשה ואמר לו כל זמן שישראל יעשו לפני כסדר הזה אני מוחל להם' עכ"ל. והדבר קשה שהרי אנו רואים שכמה פעמים אנו מזכירין י"ג מידות ואינם נענים, אלא אומרים הגאונים כי כוונת 'יעשו לפני כסדר הזה' אין הכוונה לבד על עטיפת טלית, אלא שיעשו סדר המידות שלימד הקדוש ברוך הוא למשה שהוא 'אל רחום וחנון', דהיינו 'מהו רחום' אף אתה תהיה רחום וכו' וכן לכל י"ג מידות. טו. ראה מידות פ"ב מ"ג: 'ושלוש עשרה פרצות

מעבירה נעשה לבוש בגדים צואים והוצה"ר תופשו בזה וגוררו לעוד עבירה

סֵפֶר
עֲבוֹדַת
יִשְׂרָאֵל

פרשת מקץ

שינוי בין
החלום למה
שסיפר ליוסף

וְתֹאכַלְנָה הַפְּרוֹת הָרְעוֹת וְגו' וַיִּקְרַע
פָּרְעָה. וְהִנֵּה כְּשֹׁפֵר פָּרְעָה
אֶת הַחֲלוֹם לְיוֹסֵף הַפְּלִיג לוֹ (בראשית מא,
כא) 'כִּי לֹא נֹדַע כִּי בָאוּ אֵל קַרְנָה
וּמְרֵאֵיהֶן רַע' וְגו', מֵה שֶׁלֹּא נִזְכַּר לְעֵיל
בְּכַתּוּב בְּשַׁעַת חֲלוֹמוֹ:

חלום פרעה
רומז לחוטא
שגורם ח'ו' שו'
מידות הרעות
בולעים ו'
מידות
דקדושה

וְנִרְאָה לומר על פי הרמז שמרמזת
התורה הקדושה עם כל ספורי
מעשים אשר בתוכה להדריכנו בדרך
ישרה לדעת את ה' ולעבדו. והנה חלום
פרעה נראה הרמז על דרך אדם החוטא
ומתעולל עלילות ברשע עד שגורם
חלילה בחטאיו ששבע מדות הרעות
דסטרא אחרא בולעים שבע מדות
דסטרא דקדושה ותבאנה אל קרננה' חס
ושלום, כי יש שבע דרכים שהאדם חיב
לעבד לבורא בדרך כלל, לאהבו,
וליראה מפניו, ולהתפאר בו, ולנצח
מלחמות היצר הרע למען שמו,
ולהודות לה', ולדבק במלכא קדישא,
ולהמליך אותו. וזה לעמת זה עשה
אלהים, ונברא יצר הרע וסטרא אחרא
להסית את האדם לעניני עולם הבל
ורעות רוח, ולהדריכו בדרך לא טובה
לאהב ענינים זרים, ולירא מבלעדי ה',
ולהתפאר בדברים אחרים, וכן כלם
כיוצא בהם, והכסיל אשר בחשך הולך
מתפתה אחר יצרו וגורם חלילה לכלות
ולבלות שבע מדות הקדושות בשבע
מדות דסטרא אחרא:

והנה החוטא בשעת חטאו ובכל יום
כאשר חלילה מוסיף והולך
באוולתו, וכל כמה שלא חזר בתשובה
איננו מרגיש כלל שהוא רשע ומחליש
כח הקדשה פנ"ל כי טח עיניו מראות
ולבו מהשפיל, ואדרבה נדמה לו כי הוא
איש צדיק וישר והולך מישרים. ולכן
ניחא בפסוק זה בשעת החלום הרומז על
החוטא שבשעת חטאו פישן דמי, כי
בחינת הטוב שבנפשו ישן הוא ומבלה
זמן כמו בחלום אינו שיף לומר ולא נודע
כי באו אל קרננה, כי אז האדם משקע
כל כף עד שהוא אינו יודע שאינו יודע,
אמנם אחר כך כשהחוטא מתעורר
לעשות תשובה והוא דגמת הקיצה
משנה, כמו כן הוא מתעורר משנת אוולתו
ומתחרט ושב אל ה' ויפג לבו על מעשיו
הראשונים כי גדול עווננו מנשא ותפקחנה
עיניו לראות גדל הפגם אשר גרם
במעשיו, כי מן השמים מסייעין לו לראות
איך הלך אחרי שקוץ משמים וגרם ששבע
מדות דסטרא אחרא בלעו שבע מדות
דקדושה וגם הפשע הגדול אשר לא נודע
כי באו אל קרננה ומראיהן רע, פרוש
שכל כף עשה רעה עד שלא ידע בנפשו
כי חוטא הוא ונדמה לו כי הולך
מישרים:

וזה שרומז הכתוב בספור החלום
'וַאֲקֵץ', פרוש שבעל תשובה
בשובו מדבר על לבו גדל העורון אשר

הרגשת הבע"ת
כשמתעורר
ושב הוא
כמוקץ משיתו
שנית האוולת

הָיָה לוֹ מִקְדָּם כַּאֲשֶׁר יִתְאוּנָן אָדָם עַל חֲטָאֵיו כִּי כֹל כֶּף הַגְּדִיל לַעֲשׂוֹת עַד 'שְׁלֹא נוֹדַע לוֹ כִּי בָאוּ בַעֲוֹנוֹתָיו מִדֹּת הַקְּדוּשׁוֹת 'אֶל קַרְבְּנָה' עַד 'וְאִיקָץ', פְּרוֹשׁ הַהֲרַגְשָׁה הַיָּא שֶׁהִקִּיצוֹתִי וְנִתְעוֹרְרִיתִי מִשְׁנַת הָאוֹלָת אֲז הַרְגִּשְׁתִּי בַעֲצָמִי אֵת כֹּל זֹאת, וּמִתְמַרְמֵר רוּחוֹ בְקִרְבוֹ לְשׁוֹב אֶל ה' עַד שִׁיקְבֵּל עָלָיו מֵהַיּוֹם וְהִלָּאָה שְׁלֹא יִחְטָא עוֹד וְלִהְיוֹת הוֹלֵךְ מִיִּשְׂרָאֵל בְּאֵמֶת: וּכְמוֹ כֵן שִׁמְעֵתִי מִפִּי מוֹרְנוּ הָרַב רַב בָּעַר זצ"ל בְּתַחֲלַת הַפְּרָשָׁה רוֹמֵז לְתוֹכַחַת מַגְלָה. כִּי שְׁנוֹת הָאָדָם נִחְלָקִים לְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים, יְמֵי עֲלִיָּה עַד עֲשָׂרִים שֶׁהָאָדָם מִתְעַלֶּה וּמִתְחַזֵּק בְּכַחוֹ בְּכֹל יוֹם, וְיְמֵי עֲמִידָה עַד אַרְבָּעִים שָׁאֲז הָאָדָם עוֹמֵד עַל מַעֲמָדוֹ, וְאַחַר אַרְבָּעִים שָׁנָה נִקְרָאִים יְמֵי יְרִידָה שֶׁהָאָדָם יוֹרֵד וּמִתְעַלֵּף מִכַּחוֹ אֲכָדוֹ עֲשֵׁתוֹנוֹתָיו:

ימי האדם נחלקים לג' חלקים ימי עליה, ימי עמידה וימי ירידה

וְאָמַר הַפְּתוּב 'וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים', כְּלוּמַר בַּעֲבוּר שְׁנֵי חֻלְקֵי שָׁנִים, דִּהְיִנּוּ יְמֵי עֲלִיָּה וְיְמֵי עֲמִידָה, כִּי בָהֶם בְּוֹדָאֵי הַיָּצָר הִרְעַ מִתְגַּבֵּר מִחֲמַת שֶׁהָאָדָם הוּא בְּכַחוֹ וּגְבוּרָתוֹ, מֵה שָׁאִין בֵּן 'מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים' הָיָה לוֹ לְאָדָם לְהִתְחַרֵּט וּלְשׁוֹב מִדְּרָפוֹ וְלָשִׁים עַל לְבוֹ כִּי בְמִהְרָה עֲתִיד לִתֵּן דִּין וְחֲשַׁבּוֹן, אֲמָנָם אַחֲרֵי שֶׁהֲרַגִּיל בְּדַרְךָ לֹא טוֹבָה, 'וּפְרַעַה חֲלָם', רוֹמֵז עַל יָצָר הִרְעַ הַמִּקְשָׁה עֲרָפוֹ וְנִדְמָה לוֹ כְּחוֹלָם חֲלוּם, 'וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאֵר', פְּרוֹשׁ שֶׁאֲדַרְבָּה מִתְגַּאָּה בְּלְבוֹ בְּרוּךְ ה' שָׁאֵנִי לְמִדּוֹן, וְעֹמֵד עַל 'הַיָּאֵר' צְרוּף ה' אֹר' שֶׁהֵם חֲמֻשָּׁה חֲמֻשֵׁי תוֹרָה וְאֲשָׁרֵי לִי וְלִנְשַׁמְתִּי, וְכֹל זֶה מִפְּנֵי שֶׁהֲרַגֵּל בְּמַעֲלָלָיו

כשמגיע האדם לימי ירידה היה לו לשוב, אך מחמת רגילות מעשיו היצה"ר מקשה ערפו

הָרַעִים, אֲבָל מִי שֶׁזוֹכָה שֶׁנִּפְקָחוּ עֵינָיו, אֲדַרְבָּה מִבֵּיט כְּפַעַם בְּפַעַם גְּדִל חֲסְרוֹנוֹ בַּעֲבוּדַת ה' וְעַל יְדֵי זֶה נִשְׁפָּר וְנִדְכָּה וְשָׁב אֶל ה' וִירַחֲמֵהוּ:

וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כַּחוֹלֵל הַיָּם הַרְבֵּה מְאֹד וְגו'. דָּאִיתָא בְּפִתְּכִים (פְּרִי עֵץ חַיִּים שֶׁעַר הַתְּפֵלָה פ"ז) כִּי כֹל עֵקֶר עֲבוּדַתְנוּ מֵאֲז וּמִקְדָּם לְהַגְבִּיָּה שְׁפָלִים הֵמָּה הַנִּיצוּצִין קְדִישִׁין וְלִהְיוּצִיא יָקָר מְזוּלָל לְלִקֵּט רַפ"ח נִיצוּצִין שֶׁנִּפְּלוּ בְּמִצְוֹת בְּסוּד 'מִרְחַפְת' צְרוּף רַפ"ח מֵת' סוּד מְלַכִּין דְּמִיתוּ, וְזֶה עֵקֶר הַעֲבוּדָה לְקַבְּצָם וְלִהְשִׁיבָם לְמִקְוָם. וְנוֹדַע" כִּי מִמְּצָרִים הוֹצִיאָו רַק ר"ב נִיצוּצִין וְנִשְׁאָר לָנוּ לְתַקֵּן עוֹד פ"ו עַל יְדֵי מַעֲשֵׂינוּ וְעֲבוּדַתְנוּ דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וּמִסְתַּמָּא אִם הֵינּוּ יְכוּלִים לְהַעֲלוֹת וּלְתַקֵּן גַּם אוֹתָן פ"ו בְּגִלוּת מְצָרִים בְּוֹדָאֵי לֹא הִצְרַכְנוּ לְטַלְטֵל פַּעַם שְׁנִית וּשְׁאָר עֲנִינִים:

וְאִפְּשָׁר שְׁזֶה הֵיְתָה כְּוִנַּת יוֹסֵף שֶׁאָמַר לְמְצָרִים שֶׁיִּמּוּלוּ אֵת עֲצָמָם וְאֲז יִתֵּן לָהֶם בָּר כְּנוֹדַע מִמְּדַרְשֵׁים, כִּי הָיָה רְצוֹנוֹ עַל יְדֵי 'מִילָה' גִּימַטְרִיא פ"ה וְהַמִּילָה הוּא בְּסוּד גְּלוּי אֱלֹהוֹת, דִּהְיִנּוּ שִׁיתַקֵּן עוֹד אֵלּוּ פ"ה נִיצוּצִין בְּזֶה שֶׁיִּכְנִיעַ קִלְפַת מְצָרִים בְּמִצְוֹת מִילָה וְיִהְיֶה נִשְׁאָר רַק נִיצוּץ אֶחָד לְבַדּוֹ וְלֹא נִצְטַרְךָ לְשַׁעֲבוּד עוֹד וְנוֹכַל אוֹתוֹ לְתַקֵּן בְּמִהְרָה:

וְלָכֵן חֲרַטְמֵי מְצָרִים וְהַמְכַשְׁפִּים בְּחֻקֵּי רַתֵּם עֲמָדוֹ עַל זֶה וּמֵאֲנוּ לְשַׁמְעַ לְקוּלוֹ וּבְפָרֵט אַחֲרֵי שֶׁשָּׁמְעוּ קֶצֶת גְּלוּי הַדְּבָר מִיוֹסֵף שֶׁאָמַר לְאֲחָיו (בְּרַאשִׁית מִב, ט) 'לְרֹאוֹת אֵת עֲרוֹת הָאָרֶץ בְּאֵתָם', וְכִנָּה

במצרים תקנו ר"ב ניצוצין מרפ"ח ונשארו לנו לתקן את הפ"ו הנותרים

כוונת יוסף במה שאמר למצרים להימול כדי שיתוקנו פ"ה ניצוצין גימטריא 'מילה'

חרטומי מצרים עמדו על כוונת יוסף שבכך הסתלק חיותם

◆ ציונים ומקורות ◆

א. עיין מגלה עמוקות פר' ואתחנן אופן נ"ח. ב. בר"ר צא, ה.

ארץ מצרים בשם ערוה ואמר שהם באו לראות וללקט ולעשותה כמצולה שאין בה דגן כאשר לבסוף נעשה באמת כזאת. ולכן המצרים על פי הבנתם כל זאת בחכמה חיצונית שלהם ואמרו בלבם אם נמול גם כן אז יתבררו כל הניצוצין קדישין וממילא יסתלק החיות של מצרים ושל כל כחות הטמאה:

כוונת יוסף בקבלת הכסף במצרים היה ללקט הניצוץ ולהקל על בני ישראל עבודתם בזה

ולכן הפתוב אומר ויצבר יוסף ברהם ר"ב ניצוצין, הרבה מאד" אותיות 'אדם' שם מ"ה, שעל ידי זה השם הוא התקון למלכין דמיתו להעלות הניצוצין קדישין. עד פי חדל לספר פי אין מספר, רצה לומר שאחר כך העלה אותם לבחינת 'אין', הם העולמות הרמים והנשאים שרשי הניצוצין קדישין והרימם ונשאם ונטלם לעולמות הגבוהים למעלה ממספר וחסבון. וזה וילקט יוסף את כל הפסף, פי חלילה לזרע יעקב אבינו עליו השלום ולצדיק יסוד עולם שיהיה מגמתו לאסף ולצבר כסף וזהב כדרך המוני עם, רק היתה פונתו לשם שמים ללקט הניצוצין קדישין ואהבתם וחסדמתם הנקרא בלשון 'כסף', 'כי נכסף נכספתה' (בראשית לא, ל). ויבא אותם ביתה פרעה תחת ידו, וממילא אחר כך יקל לבני ישראל להוציא הניצוצין קדישין המכנסין ואסופים ולעשות מצרים [כמצולה שאין בה דגן] כפתוב (שמות יב, לו) 'וינצלו את מצרים':

ושברו לנו משם וגו'. כי רפ"ח ניצוצין קדישין נפלו ובני יעקב ירדו לשבר בר כסוד וגם ערב רב עלו אתם (שמות יב, לח), אכן אנחנו צריכים עוד לברר פ"ו ניצוצין על ידי שאר גליותינו, לכן רמז להם יעקב ושבנו לנו" עולה פ"ו 'משם' ואז נחיה ולא נמות פעם אחרת בגלות:

כמצרים תקנו ר"ב מן הרפ"ח ניצוץ שנפלו ונשאר פ"ו לתיקון בשאר הגלויות

ויבר יוסף וגו'. כתיב (תהלים לו, כה) 'ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם', לכן כשבאו אחי יוסף והם מעלמא דניקבא אז בא יוסף לשעור קומה הרומז במספר 'ויבר' לאות מ' מלכות וזהו 'ויכרם', אבל אחיו עדין לא ידעו מזה, וידבר אתם קשות כסוד 'בקש שלום ורדפהו' (תהלים לו, טו), ואז המשיך לעצמו החלומות הוא נקוד חולם שהוא כתר שמתעטר בו, ויבאמר אליהם מרגלים אתם, הינו שהם צריכים לדבק בנצח הוד יסוד סוד הרגלין, ואמר להם 'בזאת תבחנו, דהינו שבחינתם היא זאת, כנוי למלכות. אבל באמת לא היה אפשר לעשות היחוד בלא בנימין שהוא צדיק דלתתא, ולכן אמר 'והביאו אחיכם הקטן אלי ויאמנו דבריכם', ויאמנו, צרוף שימשך אות ו' אל ו' ויעשו עמהם 'אמן', שהוא היחוד שהיה צריך לעשות הכנה להגלות, כמו שהיה נעשה ביהודה שהיו מיתדין החתן להפלה כדאיתא בפרק קמא דכתבות (ג): מפני גזרת טפסר והיו מקדימין יחוד לקדשה לכטל הגזרה, והבין:

ביאור דברי יוסף לאחיו ע"פ סוד

◆ ציונים ומקורות ◆

ג. לקיש אמר עשאוה כמצולה שאין בה דגים. ד. כ"ה בדפ"ר ואולי צ"ל י'.

ג. עיין ברכות ט: 'וינצלו את מצרים' אמר רבי אמי מלמד שעשאוה כמצודה שאין בה דגן וריש

ספר
קדושת
לוי

פרשת מקץ

יוסף אמר
לפרעה ששבע
שני הרעב יהיו
רק אם לא
יהיה צדיק
שיבטל הגזרה

מה שהקשה הרמב"ן^א (בראשית מז, יח) האין לא נתקיים הפתרון של יוסף שהיה שבע שני רעב. נראה כי כן פתרו החלום, 'את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה^ב, כלומר שבאם יעשה אלהים גזרתו ולא יהיה צדיק שיבטל אז יתקיים הפתרון^ג. וזה פרוש הפסוק על 'יהיו שבע שני הרעב, הוא הדבר אשר דברתי אשר האלהים עשה הגיד לפרעה', כלומר על שני הרעב יכול צדיק לבטל,

ולא שני שבע, כי הוא גזרה טובה^ד. וזהו ויעמדהו לפני פרעה (שם מז, ז)^ה, פרוש 'לפני' קדם 'פרעה', שהוא ינהג את פרעה:

ויוסף הוא השליט הוא המשביר לכל עם הארץ. הענין, כי יש עם ה' ועם הארץ, 'עם ה' אלו הצדיקים ועם הארץ' אלו המדבקים לארץ, וצריך לשבר אותם. וזהו הרמז ויוסף הוא

יוסף הוא המשבר בחי עם הארץ המדובקים בארציות ומעלה אותם להיות צדיקים הנקראים עם ה'

ציונים ומקורות

שנים הנה וגו'. ושבע השיבולים הריקות שדופות הקדים יהיו שבע שני רעב. הוא הדבר אשר דיברתי אל פרעה אשר האלהים עושה הראה את פרעה. ג. ע"ע להלן פר' ויגש ד"ה ותן זרע: עיין מה שמבואר לעיל בתירוץ על קושיית הרמב"ן איך שייך שיתבטל פתרון יוסף שפתר ז' שנים יהיה הרעב במצרים, כי יוסף אמר לפרעה בפתרון החלום 'אשר אלהים עושה הגיד לפרעה', דהיינו 'האלהים עושה', ולא יש צדיק לבקש מהקב"ה שיבטל הגזרה ההיא, כמאמר רז"ל (מו"ק טז:) על פסוק (שמואל ב כג, ג) 'צדיק מושל ביראת אלהים' כו' הקדוש ברוך הוא גזור גזרה וצדיקים מבטלין. נמצא אמר יוסף לפרעה כן בפתרון החלום, כאשר עתה לא יש במצרים צדיק לבקש מהקב"ה על ביטול גזרת הרעב יהיו ז' שנים רעב בארץ מצרים. ד. עיין ירושלמי תענית פ"ב ה"א. וע"ע להלן לראש השנה ד"ה והנה הצדיק: 'הצדיק יכול לבטל כשהקדוש ברוך הוא גזור גזרה לרעה חס ושלום אז יכול הצדיק לבטלה, אבל אם הקדוש ברוך הוא גזור לטובה על כנסת ישראל בזה אין יכולת בשום אדם לבטל'. וע"ע שם ד"ה ויכון בחסד. ה. ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמידהו לפני פרעה.

א. 'ויבואו אליו בשנה השנית' לשני הרעב, ואף על פי שאמר יוסף (בראשית מה, ו) 'ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר', מכיון שבא יעקב למצרים באתה ברכה לרגלו והתחילו לזרוע וכלה הרעב, וכן שנינו בתוספתא דסוטה (י, ג), לשון רש"י, וכך הוזכר בבראשית רבה (פט, יא) 'אמר רבי יוסי ברבי חנינא שתי שנים עשה רעב, כיון שירד יעקב אבינו למצרים כלה הרעב, ואימתי חזרו בימי יחזקאל' וכו'. ואם כן, לא נתקיימו דברי יוסף כפתרונו, ויבוא הענין לחשוד אותו בחכמתו, ואולי נאמר שהיה הרעב בארץ כנען כדבר יוסף, אבל במצרים ירד יעקב אבינו אל היאור לעיני פרעה ולעיני כל מצרים וראו כל עמו שעלה נילוס לקראתו וידעו כי ברכת ה' היא לרגלי הנביא, ואם כן יהיה ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו לחם לפי הטף' (בראשית מז, יב) בשאר שני השבע וכל ימי חיות אביו, כי גם אחרי מות אביו אמר 'אנוכי אכלכל אתכם ואת טפכם' (שם נ, כא). ועם כל זה אני תמה, שאם כן לא היה החלום אמת, כי הראו לו את הגזרה ולא הענין הנהיה והנעשה בהם. ב. ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עושה הגיד לפרעה. שבע פרות הטובות שבע

השליט המשביר, שמשבר אלו האנשים אשר הם צריכים עליות להעלות אותם ולקרנות עם ה', וזהו המשביר לשון שבר לעם הארץ לקרא עם ה':

או יאמר יוסף הוא השליט הוא המשביר. רצה לומר 'יוסף' הצדיק שרצה להוסיף על ישראל רב טוב, זה הוא השליט על הארץ, לו נתן הממשלה גם בעולם הזה, מה שאין כן ברשעים שרוצים להמעיט טובות מישראל ועינם צרה בטובת ישראל יוסר מהם הממשלה:

לצדיק הרוצה להוסיף רב טוב לישראל נתן כמשלה גם בעוה"ז משא"כ לרשעים שעוים צרה בטובת ישראל

ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה. וירא יוסף את אחיו ויפרם ויתנפר אליהם. ויש להבין מה בא להשמיענו בזה שכתוב ויתנפר אליהם. ונראה דהכתוב בא להשמיענו בזה צדקת יוסף הצדיק, כי הנה יוסף חלם לו שאחיו ישתחוו לו פדכתיב (בראשית לו, ז) והנה אנחנו מאלמים כו", ואחיו לא רצו במלוכת יוסף עליהם. והנה דרך הטבע פשאדם מנצח את חברו וזה יודע שהוא מנצח אותו, דהינו שידע שמזה האדם היה לו הנצח, אזי רע לו ויש לו

דרך הטבע כשאחד מנצח חברו והוא יודע מי ניצחו יש לו עגמת נפש גדול משא"כ כשאנו יודע מי ניצחו

עגמת נפש גדול, אבל כשהוא מנצח ואין חברו יודע ממי הוא מנצח אז אין לו רע כל כך:

והנה בכאן יוסף נצח את אחיו בקיום החלומות אשר חלם לו שאחיו ישתחוו לו, ובאמת הם לא רצו בזה שיוסף ינצח אותם ויצטרכו להשתחוות לו, וזה היה צדקת יוסף הצדיק, שבשעה שהשתחוו לו ונמצא הוא נצח אותם, אלו היו יודעים שזה שהשתחוו לו הוא יוסף היה רע להם, לכן יוסף הצדיק בשעה שהשתחוו לו אחיו התנפר אליהם, כדי שלא ירע בעיניהם על הנצח שהוא מנצח אותם בקיום החלומות, וידמו שהם משתחיים לאחר, ובאמת יוסף הוא מלך, ולא יהיה להם עצבות על השתחויה, כי יבינו שהם משתחיים למלך אחר. וזה שאמר הכתוב וישתחוו לו וכו', ויפרם שיהיה להם עגמת נפש, ויתנפר אליהם שלא יהיה להם עגמת נפש וצער על שהוא נצח אותם:

ואפשר לומר שזה היה כונת יוסף הצדיק שלא הודיע לאביו שהוא מלך ושהוא יודע את אחיו בזה שניצח אותם

כשראה יוסף שאחיו השתחוו לפניו וניצח אותם התנפר להם כדי שלא תהיה להם עגמת נפש

יוסף לא הודיע לאביו שהוא מלך כדי שלא לצער את אחיו בזה שניצח אותם

◆ **ציונים ומקורות** ◆

שפע נקרא יוסף שרואה ומתבונן תמיד צרכי ישראל המרובים, ורוצה ומבקש להוסיף להם תמיד וע"כ אותו צדיק נקרא טוב עין, שהוא אינו נותן עין הרע, שכל טוב שהוא רואה בישראל אין לו חידוש, אדרבה נראה לו טוב להוסיף לו יותר. ח. והנה אנחנו מאלמים אלומים בתוך השדה והנה קמה אלומתי וגם ניצבה והנה תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי. ט. עיין רמב"ן (בראשית מב, ט) וכן אני אומר שכל הענינים האלה היו ביוסף מחכמתו בפתרון

ו. ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ. ז. עיין זו"ח לו. כיון דנחת יעקב שלימא למצרים, הוא וכל אינון שבטין, וחמו עלמא תתאה כגוונא דעלמא עילאה, דע"י דההוא צדיק מיתון עלמא. הה"ד 'הוא המשביר לכל עם הארץ.' הוא המשביר, מאי 'משביר'. אלא שובר הוא בקדמיתא מעלמא עילאה. כדכתיב (תהלים קד, כו) 'עיני כל אליך ישברו'. ובתר 'משביר' לעלמא תתאה. וע"ע זכרון זאת פר' ויגש ד"ה ויכלכל יוסף: דהצדיק הממשיך

שְׂבִיבֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ, וְאֵלֹהֵי הָיָה מוֹדִיעַ לְאָבִיו וְהָיָה בָּאִים אָחִיו וְהִשְׁתַּחֲווּ לוֹ הָיָה לָהֶם צַעַר מְזֶה שֶׁנִּצְטַח אוֹתָם, כִּי יִדְיַעַת אָבִיו הָיָה גַם יִדְיַעַת לָהֶם, לִכֵּן לֹא הוֹדִיעוּ לְאָבִיו כִּדִּי שֶׁלֹא יִצְטַעַר אֶת אָחִיו, כִּדִּי שְׂבִיבֹאוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ וְלֹא יִדְעוּ לְמִי מִשְׁתַּחֲוִים וַיִּדְמוּ שֶׁמִּשְׁתַּחֲוִים לְמֶלֶךְ אַחֵר:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לֹא כִּי עֲרוֹת הָאָרֶץ בְּאֵתָם לְרֵאוֹתַי. פְּרוּשׁ בִּינוֹן שֶׁהֵם לֹא יִדְעוּ שֶׁהוּא יוֹסֵף וְסִבְרוּ שֶׁהוּא מְצָרִי, וְרוֹצִים לְהַעֲלוֹת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים אֲשֶׁר בּוֹ, וְזֶה רַע לָהֶם לְהַגְבִּיחַ הַנִּיצוּצוֹת שֶׁבּוֹ לְעַבֹּדֶת ה', לְזֶה אָמַר 'כִּי עֲרוֹת הָאָרֶץ, וְלֹא 'אָרֶץ' בְּלִבְדֵּי, רָצָה לֹאמַר הַנִּיצוּצוֹת שֶׁנִּפְּלוּ בְּקִלְפָּה שֶׁנִּקְרָאת 'עֲרוֹת' 'בְּאֵתָם לְרֵאוֹתַי' לְהַגְבִּיחַ, דִּהַגְבָּהָה הוּא רֵאוֹתָהּ, שְׂרוּאֵין הָאֵיף שֶׁאֲדוֹן כָּל בְּרָא הַכֹּל, וְהִתְרַעַם עֲלֵיהֶם עַל זֶה לְפִי דַעְתָּם שֶׁהוּא מְצָרִי:

וְלִזְזָה הַשִּׁבּוֹ לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁנִים עֶשְׂרִים עֶבְדִּיךָ אַחִים אֲנַחְנוּ כֹּה וְהִנֵּה הַקֶּטֶן אֶת אָבִינוּ הַיּוֹם, פְּרוּשׁ שֶׁאֲחַד

יוסף התרעם על אחיו שרוצים להעלות הניצוצות של מי שחשבו שהוא מצרי

השכטים אמרו שאינם יכולים להעלות ניצוצות כיוון שאין כל

מִהַשְּׂבָטִים אֵינָנו אֲתָנוּ וְאֵי אֲפָשָׁר לָנוּ לְהַעֲלוֹת נִיצוּצוֹת, כִּי אֵין בָּנוּ כַּח לְהַעֲלוֹת רַק בְּצִרוּף כָּל הַשְּׂבָטִים שָׁנִים עֶשְׂרִים שְׂבָטֵי יִשְׂרָאֵל, וְכִינֵן שֶׁקֶטֶן אֶת אָבִינוּ וְהִאֲחָד אֵינָנו חֶסֶר מִצִּרוּף יִשְׂרָאֵל שְׂבָטִים וְאֵי אֲפָשָׁר לְהַעֲלוֹת. וְגַם עוֹד שֶׁאֲחַד אֵינָנו נִסְתַּלְקָה שְׂכִינָה, כְּמֵאמַר חֲכָמֵינוּ ז"ל כ"ב שָׁנִים שֶׁפָּרַשׁ יוֹסֵף מֵאָבִיו לֹא שָׁרְתָה עָלָיו הַשְּׂכִינָה, וְכִינֵן שֶׁאֵין הַשְּׂכִינָה שׁוֹרָה אֵי אֲפָשָׁר לְהַעֲלוֹת נִיצוּצוֹת. אָפֶס כְּשִׁישְׂרָה אִם יִרְצָה הַשֵּׁם בְּמִהְרָה שְׂכִינָה עָלֵינוּ אִזּוֹ בְּיַדֵּינוּ לְהַעֲלוֹת נִיצוּצוֹת:

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יוֹסֵף בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עָשׂוּ וְחָיו אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יֵרָא. אִם בָּנִים אַתֶּם אַחִיכֶם כֹּה. וְאֶת אַחִיכֶם הַקֶּטֶן כֹּה וַיַּעֲשׂוּ כֹה. וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק, לְפִי הַפֶּשֶׁט 'אֶת הָאֱלֹהִים אֲנִי יֵרָא' הָיָה לִי לֹאמַר מִקֶּדֶם 'זֹאת עָשׂוּ וְחָיו'. וְתוֹ, מֵה שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב 'וַיַּעֲשׂוּ כֹה' דְּמִשְׁמַע שֶׁעָשׂוּ מִיָּד, וְהִלָּא הִבָּאת בְּנֵימִין הָיָה אַחֲרַי כֵּן, אַחֵר עֲלוֹתָם לְאָבִיהֶם וַיִּרְדְּתָם אַחֵר כֵּן

◆ **ציונים ומקורות** ◆

מעיין ה' נהר כט: 'במצרים שהיא ערות הארץ שם נתערבו הרבה מהניצוצות, על כן גלו ישראל שם וגם השכינה עמם להעלות אותם הניצוצות אשר שם, ולכך הוצרך הוא בכבודו ובעצמו לכנוס בתוך גלולי מצרים ולהוציא הקדושה, כי יש קליפה קשה שאפילו המלאך אם יהיה שם אפשר שמתאחו בו הקליפה'. וע"ע אוהב ישראל ליקוטים חדשים פר' מקץ ד"ה וזהו ויאמר: "לראות את ערות הארץ באתם", דהיינו שאתם רוצים לראות ולקחת ניצוצות מ'ערות הארץ' בחינת הקליפות'. יב. עיין תנחומא וישב ב. תוס' ב"ב קכא. ד"ה יום שכלו. יג. ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו' וגו'.

החלומות, כי יש לתמוה אחר שעמד יוסף במצרים ימים רבים והיה פקיד ונגיד בבית שר גדול במצרים, איך לא שלח כתב אחד לאביו להודיעו ולנחמו, כי מצרים קרוב לחברון כששה ימים, ואילו היה מהלך שנה היה ראוי להודיעו לכבוד אביו, ויקר פדיון נפשו ויפדנו ברוב ממון'. י. ויאמר אליהם לא כי ערות הארץ באתם לראות. ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו היום והאחד איננו'. יא. עיין אלשיך בראשית מא: 'הבחינה היותר שפלה מחמת חלאת טומאתה היא הנקראת 'ערות הארץ', היא בחינת שרו של מצרים'. וע"ע חסד לאברהם

השכטים ביחד וגם אין השכינה שורה עליהם

סֵפֶר
זאת
זְכָרוֹן

פְּרִשְׁת מִקֵּץ

אָנוּ אוֹמְרִים^ה 'וּבוֹרָא רְפוּאוֹת', כִּי בְרִיאָה
הוא הַתְּשׁוּבָה^ה, עַל יְדֵי זֶה מִתְּרַפָּא הַנֶּפֶשׁ,
מִמִּילָא גַם הַגּוּף^ז:

הצדיק במעשיו
הטובים
ממשיך חסד
לטובים ודין
לרשעים

וְהִנֵּה כְּתִיב (בראשית א, ה) 'וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים לְאוֹר יוֹם', אֵיתָא (פסחים
ב.)^ב 'לְמַאֲרֵי וּבָא קָרָא יוֹם'. יֵשׁ לְפָרֵשׁ,
הַצְּדִיק הַמֵּאֲרֵי בְּצַדְקוֹ וּבְמַעֲשָׂיו
הַטּוֹבִים וּבְתַפְלָתוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ לְהַעֲלוֹם
לְהַטּוֹבִים וּמְחַזְּקִים עִמּוֹ לְרַצּוֹן הַבוֹרָא
בְּרוּךְ הוּא 'קָרָא יוֹם', דְּאֵלּוֹ לְרִשְׁעִים
וְדַאי אֵינן זֶה נִקְרָא אוֹר אִם מִמְשִׁיךְ
לְהֵם חֶסֶד, אֲדַרְבֵּה 'שְׁנָה לְרִשְׁעִים' הוּא
דִּין^ט, נְאֻה לְהֵם וְנֶאֱדָה לְעוֹלָם וְכוּ'
(סנהדרין עא:):^י

לְפָרִשְׁת מִקֵּץ לְפָסוּק רֵאשׁוֹן (בראשית
מא, א)^א. דְּהִנֵּה כְּתִיב (ישעיה
מה, ז) 'יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ'. דְּהִנֵּה צְדִיק
גָּמוּר נִקְרָא אוֹר^ב, שֶׁהוּא טוֹב תָּמִיד, וּבְעַל
תְּשׁוּבָה הוּא אוֹר הַיּוֹצֵא מִן הַחֹשֶׁךְ, וְכִמּוֹ
שְׂאֵחַר הַחֹשֶׁךְ נִהְיִים יוֹתֵר מְאוּר, כְּמוֹ כֵּן
בְּעַל תְּשׁוּבָה גָּדוֹל יוֹתֵר, שְׂעוֹנוֹתָיו נַעֲשִׂים
זְכוֹת (יומא פו:). וְזֶה 'יִתְרוֹן לְחֻכְמָה מִן'
(קהלת ב, יג)^ג, פְּרוּשׁ מִן הָעֲבָרוֹת, זְכוֹת,
כִּי 'אֵין אָדָם עוֹבֵר עַבְרָה עַד שֶׁנִּכְנַס בּוֹ
רוּחַ שְׁטוּת' (סוטה ג), וְלִהְפֹךְ בְּמִצְוָה הוּא
רוּחַ חֻכְמָה, הוּא 'פִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ'
כְּנ"ל. עַל כֵּן כְּתִיב 'וּבוֹרָא חֹשֶׁךְ', כִּי
בְרִיאָה הוּא בְּמַעֲלָה יוֹתֵר מִיִּצְרָה^ה. וְהִנֵּה

יתרון הבעל
תשובה על
הצדיק כיתרון
הנאת האור
הבא אחר
החושך

תשובה היא
בחינת 'בריאה'
וע"ז בא
רפואת הנפש
והגוף

◆ ציונים ומקורות ◆

בלק (א) ד"ה שייך למעלה: 'כתיב (ישעיה ג, י)
'ושב ורפא לו', כי מבינה הוא תשובה ורפואות,
ועל כן אמרינן 'בורא רפואות', כי 'אימא מקננא
בכורסיא' (תיקו"ז בג.). ז. עיין לעיל שם ד"ה וזה
הוא והארץ: 'בתשובה מתקן אדם מה שהיה
קודם חרב ומת, וכן אפי' גם הגוף שהי' חולה
מתרפא משם כמו שכתב (ישעיה ג, י) 'ושב ורפא
לו' רפואת הנפש ורפואת הגוף במשמע'.
ח. 'מיתבי, ויקרא אלהים לאור יום', אלמא אור
יממא הוא. הכי קאמר, למאיר ובא קראו יום.
אלא מעתה 'ולחושך קרא לילה' למחשיך ובא
קרא לילה, והא קיימא לן דעד צאת הכוכבים
יממא הוא. אלא הכי קאמר, קרייה רחמנא
לנהורא ופקדיה אמצוותא דיממא, וקרייה
רחמנא לחשוכא ופקדיה אמצוותא דלילה.
ט. עיין עץ חיים שער הנסירה פ"א. י. יין ושינה
לרשעים הנאה להם והנאה לעולם, לצדיקים רע
להם ורע לעולם.

א. 'ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם והנה
עומד על היאור'. ב. עיין בר"ר א, ו: 'ונהורא
עמיה שרא' (דניאל ב, כב) אלו מעשיהם של
צדיקים, דכתיב (משלי ד, יח) 'ואורח צדיקים כאור
נוגה', ואומר (תהלים צז, יא) 'אור זרוע לצדיק'.
וע"ע שם ב, ה: 'ויאמר אלהים יהי אור' (בראשית
א, ג) אלו מעשיהן של צדיקים'. ג. 'וראיתי אני
שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן
החושך'. ד. עיין פרדס רימונים שער אבי"ע
פ"א: 'ואחר האצילות הטהור והקדוש רצה ית'
לברוא הויה שנית לאצילות והיא הבריאה, והיא
נקראת כסא הכבוד, מכונה אצל חכמי הזוהר
'כורסיא'. וע"ע נועם אלימלך פר' בא ד"ה
ויאמר ה': 'יוצר אור ובורא חושך' וכבר דקדקו
קמאי למה כתיב באור לשון יצירה ובחושך לשון
בריאה. וע"ע שפע טל שער שלישי פ"א. וע"ע
לעיל פר' וישלח ד"ה והנה כתיב כיתרון.
ה. ברכת יוצר דתפילת שחרית. ו. עיין לעיל פר'

המתנאה בתפילתו נקרא שיוצא מרה"י לעולם הפירוד

ומה שאומר 'ובא', דהנה יש אדם כשמשוף חסד והועיל בתפלה, יש לו גאונה חלילה על ידי זה, אינו נקרא 'בא', כי אם מאיר 'ויוצא' מרשות היחיד לרשות הרבים, עולם הפרודי, לזה אומר 'ובא':

כשממשוף דין על השונאים נקרא 'יום'

ומקשה 'אלא מעתה למחשוף ובא', פרוש לממשוף דין על שונאי ישראל 'ובא' על ידי זה פנ"ל, 'קרא לילה', כמו שכתוב (בראשית שם) 'לחשוף קרא לילה', 'הא קיימא לן דעד צאת הכוכבים יממא הוא', פרוש אם אין גורם לצאת ישראל חוץ מרשות היחיד פנ"ל 'יממא הוא', פי כוכבים נקראים ישראל פידועי:

המשכת פחד על הרשעים גורם שאין מונעים את ישראל מעבודת ה'

ועוד יש לפרש 'עד צאת הכוכבים', 'עד' לשון הסרה פידועי, שפזה ש'מחשוף ובא', פי ממשוף פחד על רשעים שונאי ישראל, גורם בזה שלא למנע את ישראל מעבודת השם יתברך, וזה מסיר צאת הכוכבים בזה, 'יממא הוא':

'אלא קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה אמצותא דיממא', פרוש 'קרייה רחמנא לנהורא ופקדיה' שיהיה ביחד עם הצדיק הנקרא 'יום', פי הצדיק נקרא טובי. 'וקרייה לחשוכא ופקדיה אמצותא' דרשע וזה 'דליליא':

מן התורה מחויב לדון לכף זכות רק עמיתך, וממדת חסידות כל אדם אפילו רשעים

ובזה יש לפרש 'ויהי מקץ', שנשלם ה'וי', על ידי 'שנתים ימים', שיש לו ימים כפולים, פי גם מעברות נעשים זכיות:

עוד יש לפרש 'שנתים ימים'. דהנה כתיב (תהלים מה, ח) 'אהבת צדק ותשנא רשע' כו"ו. דאיתא (אבות פ"א מ"ו) 'הוי דן את כל האדם לכף זכות, הגם שהוא מצות עשה בצדק תשפט עמיתך' (ויקרא יט, טו) פרוש חז"ל (שבועות ל.) "הוי דן לכף זכות", לכאורה למה מביא זה באבות במילי דחסידות. פי אם שבתורה כתיב 'עמיתך', 'עם שאתך בתורה ובמצות' (שבועות שם), וכאן 'כל האדם'. כדאיתא בצדיק אפלו אם נוטה לכף חוב צריך לדונו לכף זכות, ובפינוני

ציונים ומקורות

ישון מחברך. יח. דבר אחר 'בצדק תשפוט עמיתך' הוי דן את חברך לכף זכות. תני רב יוסף 'בצדק תשפוט עמיתך' עם שאתך בתורה ובמצוות השתדל לדונו יפה. יט. עיין שערי תשובה שער ג: 'דהנה כי תראה אדם אשר ידבר דבר או יעשה מעשה ויש לשפוט דברו ומעשהו לצד טובה ולצד הזכות, אם האיש הוא ירא אלקים, נתחייבת לדון אותו לכף זכות על דרך אמת גם כי יהיה הדבר קרוב ונוטה יותר אצל הדעת לכף חובה, ואם הוא מן הבינונים אשר יזהרו מן החטא ופעמים יכשלו בו, יש עליך להטות הספק ולהכריעו לכף הזכות, כמו שאמרו רז"ל (שבת קכז) 'הדן את חברו לכף זכות המקום דינהו לכף זכות', והוא מצות עשה מן התורה,

יא. עיין לעיל פר' פנחס ד"ה פסוק יפקוד: 'הקדושה נקרא רשות היחיד ורשות הרבים נקרא ההיפוך'. יב. תנחומא צו ב: 'אין כוכבים אלא ישראל, שנאמר (בראשית טו, ה) 'הבט נא השמימה' וגו', וכתוב (שם) 'כה יהיה זרעך'. יג. עיין לעיל פר' בהעלותך (א) ד"ה ועוד יש לומר: 'ועד' לשון סילוק, כמו 'עד דיבון' (במדבר כא, ל), לשון 'בגד עדים' (ישעיה סד, ה) וכיוצא. יד. עיין תיקו"ז סז: וע"ע בר"ר ג, ח: 'ויקרא אלהים לאור יום' אלו מעשיהן של צדיקים, 'ולחושך קרא לילה' אלו מעשיהן של רשעים. טו. יומא לח: טז. יומא פו: 'גדולה תשובה שזדונות נעשות לו כזכויות'. יז. 'אהבת צדק ותשנא רשע על כן משחך אלהים אלהיך שמן

בְּשׁוּנָה צָרִיף לְהַטּוֹת לְגַבֵּי חֶסֶד וְאִם נוֹטָה יוֹתֵר לְחֹב צָרִיף לְהִיּוֹת שְׁקוּל אֲצֵל הָאָדָם, כִּי אִם בְּרִשָׁע גָּמוּר מְצֹנָה לְהַטּוֹת לְכַף חֹב, כִּן אֵיתָא, וְזֶה הוּא חֲסִידוֹת לְדוֹן כֹּל אָדָם לְכַף זְכוּת:

וְהִנֵּה פִּרְשָׁנוּ מַה שְּׂאוֹמֵר 'הוּי דָן', יֹאמֵר דוֹן לְשׁוֹן צוּוּי, לְמַה אָמַר 'הוּי' ב'. אִף זֶה תְּלוּי בְּאָדָם כְּפִי מַה שֶּׁהוּא, כִּי מִי שֶׁהוּא טוֹב וְאוֹהֵב טוֹב דָּן אֶת הָאָדָם לְכַף זְכוּת, וְכֵן לְהַפֵּךְ כְּמוֹ שְׂאָמְרוּ (קִידוּשִׁין ע:): 'כֹּל הַפּוֹסֵל בְּמוֹמוֹ פּוֹסֵל' ב^א וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה, כִּי דָבָר שְׂאָדָם אוֹהֵב, מְדַבֵּר בְּזֶה וְחוֹשֵׁב כֵּן, כְּמוֹ 'מַה אֶהְבֵּתִי תוֹרַתְךָ כֹּל הַיּוֹם הַיּוֹם שִׁתְּחַתִּי' (תהלים קיט, צז). וְזֶה 'אֶהְבֵּת צִדְקָה', פִּרְשׁוּ בְּמִדְרָשׁ (בר"ר מט, ט) ב' 'אֶהְבֵּת צִדְקָה בְּרִיּוֹתִי וְתִשְׁנֵא רִשָׁע' לְחַיֵּב אוֹתָם, כִּי לְכַאוֹרָה הִיָּה לְכַתֵּב צִדְקַת בְּרִיּוֹתֵי. כִּי אִם כְּנִ"ל הוּא מְדַקְדָּק, כִּי תְּלוּי בְּמַה שְּׂאָדָם אוֹהֵב יוֹתֵר:

אדם שאוהב טוב דן כל אדם לכף זכות, וכן להיפך

'על כן משחך אלקים' שיהיה נקרא 'אלקין', שתהיה צדיק לעבד את הבורא ברוך הוא, 'שמן ששון מחברך', כי שפע אור עליון נקרא 'שמן' ב', 'ששון' נקרא הבא לא על ידי יסורין כי אם אדרבה בששון ושמחה, כי גם הוא מתדבק בחסד כנ"ל, וזה 'מחברך' יותר מהאינם כן, הגם שגם הם צדיקים, כי אם שרשם מצד הגבורה ומחמירים יותר על עצמם ועל אחרים ב'. ועל כן פּרשו (בר"ר שם) אותו פסוק גבי אברהם אבינו עליו השלום:

וְהִנֵּה מֵהָרְאוּי יַחְזִיק אָדָם עֲצָמוֹ לְשִׁפְלָ וְאֶת אַחֲרִים לְטוֹבִים, דְּהִינּוּ אֶת בְּנֵי תוֹרָה. וְזֶה 'בְּשָׂמִים מִמֶּעַל' (דברים ד, ט) ב', כִּי לוֹמַד תוֹרָה נִקְרָא שְׂמִים, כִּי הַתוֹרָה נִקְרָאת אִשׁ ב^א וּמִים ב^ב, כְּמוֹ שְׂשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם הָרֶב הַמַּגִּיד מִרְאוּנָא ז"ל כִּי הֵיכָר הָרַע הַמְחַמֵּם אֶת הָאָדָם

התורה נקראת 'אש' ו'מים' שמבעירה את החשק למצוות ומקררת החימום לעבירות

◆ ציונים ומקורות ◆

'ותשנא רשע' מאנת לחייבן, 'על כן משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחברך', מהו 'מחברך', מנח ועד אצלך י' דורות ומכולם לא דברתי עם אחד מהם אלא עמך'. כג. עיין זו"ח סד: 'על כן משחך אלקים שמן ששון', דא משחא טבא דנגיד על רישך מסטרא עילאה, דאקרי הכי'. וע"ע פרדס רימונים שער ערכי הכינויים פכ"א ערך שמן. כד. עיין פרדס רימונים שער המכריעין פ"ב. כה. 'יודעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד'. כו. עיין תענית ז. 'אמר רבה בר בר חנה, למה נמשלו דברי תורה כאש שנאמר (ירמיה כג, כט) 'הלא כה דברי כאש נאום ה'', לומר לך מה אש אינו דולק יחידי אף דברי תורה אין מתקימין ביחידי'. כז. עיין ב"ק יז. 'ואין מים אלא תורה, שנאמר (ישעיה נה, א) 'הוי כל צמא לכו למים'.

שנאמר 'בצדק תשפוט עמיתך', ואם הדבר נוטה לכף חובה יהיה הדבר אצלך כמו ספק ואל תכריעהו לכף חובה, ואם האיש ההוא רוב מעשיו לרוע או בחנתו כי אין יראת אלקים בלבבו, תכריע מעשיו ודבריו לכף חובה'. כ. ע"ע דברי אמת פר' בלק ד"ה עוד לפסוק זה לא: 'וכמו שפירשנו על 'הוי דן את כל האדם לכף זכות', דקדקנו מאי 'הוי', הול"ל 'דון את כל האדם לכף זכות' כמו 'דון מינה ואוקי באתרה' או 'דון מינה מינה' (ב"ק כה:) ולא לשון מותר שני אותיות 'וכו' עיי"ש. וע"ע לעיל פר' בלק (א) ד"ה פי' על פסוק לא הביט. כא. ע"ע מנחם ציון פר' ויקרא ד"ה המצה: 'שהאדם הנוכחי הוא כמו ראי מוצק שרואין בו את עצמו מכף רגלו ועד קדקדו, ועל כן כשמטיל מום בחבירו במום עצמו הוא פוסל'. כב. 'אמר לו הקב"ה, אברהם, אהבת צדק ותשנא רשע', אהבת לצדק את בריותי,

סֵפֶר
זְכָרוֹן
זֹאת

פרשת מקץ

כשהשי"ת נותן לאדם דבקות ונעימות לא חשוב או בשפלותו ועוונותיו

וַיַּצְבּוֹר יוֹסֵף בָּר כּוֹ' עַד פִּי חֲדָל לְסַפֵּר פִּי אֵין מְסַפֵּר (בראשית מא, מט) *.

הנה איתא במתניתין (שבת ט:) 'לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה עד שיתפלל ולא יכנס אדם למרחץ ולא לברסקי ולא לאכל ולא לדין'. פי בזהר (ח"א ה.) איתא **"השמים מספרים כבוד אל"** (תהלים יט, ב) מנהרים, לשון 'ספירי', 'לבנת הספיר' (שמות כד, י). והנה ודאי צריך האדם לפשפש במעשיו בכל עת, אך כשהשם יתברך נותן לו דבקות אליו יתברך ונעימות לו יתברך, ודאי אין לחשב באותו זמן בשפלות ובעברות להעצב בהן, עד אחר כן. וזה יש לפרש 'לא ישב אדם לפני הספר' הוא מוכיח להזכירו שפלותו לבדק במעשיו שיטהר מעון סמוך למנחה פנ"ל, עד אחר כן: **וְלֹא יִכְנֹס אָדָם לְמִרְחָץ, הֵנָּה הַגֵּם שֶׁהוּא מְצֹנָה גְדוֹלָה לְהוֹצִיא יָקָר מִזּוּלָּל, אִף עַל פִּי כֵן אֵין נִכּוֹן לְאָדָם לְהִכְנִיס**

לא יכניס עצמו להחזיר החושים בתשובה שלא יתנגף כי אם כשהחוטא בא אליו או כשהוא עבירות שמוכרח להוכיח

עצמו לזה, כמו מי שנכנס למקום מלא צואה לטהר את המקום ההוא ודאי צריך לו מרחוק במרא וחצינא, ולא לכנס לאותו המקום לבער הצואה בידי ויבכל עצמו, וכן נמי כן הוא, פי אדם מתטנף בעברות החוטא קדם שיהחוטא שב בתשובה, וגם שזה ספק אם יחזירו בתשובה והוא ודאי מתטנף ממנו קדם, ואפלו אם יחזירו בודאי בתשובה אין נכון לעשות כן, פי אם, אם יזדמן מעצמו שבא חוטא אחד לתן לו תשובה אין לדחותו, פי מה' הוא שהזמין כן, אולי שרש נפשו הוא וכיוצא בזה שמכרח להתקן על ידו דוקא, ועד פי כלם יאמרו כן, ומי יקבאו. וכן שמעתי בשם הרב המגיד מראוונא ז"ל שאמר מוכיח הוא כמו מרא וחצינא שמשליך זבל לנקות והיא בעצמה מתטנפת, פי אם, אם רואה עברות מכרח להוכיח וכדאיתא בשלחן ערוך (או"ח סי' תרח ס"ב בהג"ה):

ציונים ומקורות

בעוצמה, כך הוא וכו' שמחשבות של העולם נופלים עליו. וראה עוד עבודת ישראל פר' פרה ד"ה וכיבס: "וכיבס בגדיו הכהן" (במדבר יט, ז). רצה לומר כשהצדיק מוכיח את העם ומקרב את עצמו להם ממש, לא ימלט שבאפס מה נדבק בו מהלכלוך וסרחון עוונות שלהם. כמו שהמשיל אדמו"ר זצ"ל למי שמוציא זבל לשוק, אפילו יעשה כל תחבולות שבעולם, לא יועיל שלא ידבק בו מעט מן הזבל וכו'. וע"ע שם ליקוטים מס' חגיגה ד"ה אמנם, דגל מחנה אפרים ליקוטים ד"ה או י"ל על דרך ושמו.

א. 'ויצבור יוסף בר כחול הים הרבה מאוד עד כי חדל לספור כי אין מספר'. ב. 'השמים מספרים כבוד אל', 'השמים' דא חתן דעאל לחופה, 'מספרים' מתנהרין כזוהרא דספיר דנהיר וזהיר מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא. וע"ע תיקו"ז יב: ג. ע"פ דפו"ר, בדפוס מונקאטש העיר: אולי צ"ל 'ועוד'. ד. ע"ע מאור ושמש פר' שמיני: שמעתי מפי אדמו"ר מוה"ר אלימלך זצוק"ל שאמר בשם הרב ר' בער מראוונא שאמר בשם הבעש"ט שהדורש ברבים נמשל למרא וחצינא, שמשליך הזבל מהבית לנקות את הבית ונתלכלך

כשעושה תשובה על עניני תאוות וכיו"ב אל יחשוב עליהם כפרטות וכן כשמחזיר אחרים בתשובה

א"א לברר הניצוצות אלא מי שאינו מאסף מחשבתו וחסקו לתוך המאכל

אשרי מי שעבודתו הוא לקרב ההולכים בתורת ה' שיתעלו יותר ואוי למי שעבודתו להחזיר הרשעים בתשובה

וכן יותר מזה, אפלו אם הוא עשה עברות כמו עניני תאוות וכיוצא בזה, אם ישוב אף" יזכור אותם במחשבתו לגמרי כל הנהגתם, כי גם זה הוא חטא והרהורי עברה הוא, כי אם בדרך כלל יזכר ויפרטם. וכן להחזיר בתשובה את האדם, צריך שכל יכנס לעמק הרשעות:

ושמעתי אומרים על עניני אכילה שמבררים נצוצות, מי שאין מאסף כל מחשבתו וחסקו לתוך המאכל להגשמיות, כמו אדם טובע בנהר אם אוחזים בו להוציאו מהנהר בקל הוא שיטביע גם את האדם השני, כי אם יקחו בשערו וימשכהו לחוץ, פן הדברים הללו הן באכילה וכן להחזיר בתשובה. זהו לא יכנס למרחץ, פרוש שירחץ עצמו מעונותיו, שלא יכנס בהם לגמרי, ולא לברסקי' לסרחון עונות הרשעים:

וזה נראה מה שאמרו רבותנו ז"ל (קידושין פב:) 'אי אפשר לעולם בלא בושם ובלא ברסקי, אשרי מי שאומנותו בושם אוי למי שאומנותו ברסקי'. כי 'בושם'

הוא מי שמתנהג בעבדות ה' יתברך לקרב בני אדם ההולכים בתורת ה' יתברך שיתדבק בה' יתברך להיות צדיקים ולילך מחיל אל חיל וללמדם תורה יותר, וזה 'אומנותו בשם', כי איתא (שבת פח:) 'כל דבור ודבור שיצא מפי הקדוש ברוך הוא נתמלא כל העולם כלם בשמים', וגם איתא בגמרא (עירובין כא:) 'ההודאים נתנו ריח' (שה"ש ז, יד) אלו בחורי ישראל שלא טעמו טעם חטא. 'אוי למי שאומנותו ברסקי' כנ"ל:

ויש לפרש עוד, דהנה 'מי' איתא מדת תשובה, ובספר ראשון" איתא כמה טעמים על זה. והנה גם כשעוסק בתורת ה' אפשר להמשיך גם מדת תשובה לעולם ולהחזיר את הרשעים בתשובה בשכל שלא תזיק לאדם. וזה 'אשרי מי' הוא מדת תשובה שממשיך האדם, שאומנותו בשם' לא להתטנף ולכנס לסרחון, 'אוי למי שאומנותו ברסקי' שמחזיק בתשובה על ידי ברסקי כנ"ל. וזה 'לא לברסקי':

אשרי הממשך תשובה לרשעים ע"י עסקו בתורה אף בלי להתעסק עמם

ציונים ומקורות

טוב לו עוזבו את ה' הוא שב בתשובה, וגם הש"י הבין שצריך לרחם על הבריות, אם לאו אי אפשר לקיום עולם, על כן הקדים תשובה שיועיל גם אחר כל העבירות. ועיין זוה"ק ח"ב קיז. 'ד'מי' איהו ודאי בינה'. וע"ע שם פרקי אבות ד"ה והנה החכמה. לעיל פר' וירא ד"ה וידוע כי כתיב. ט. עיין חינוך בית יהודה (מבעל הקהילת יעקב תלמיד הרבי) פל"ד: 'שמעתי ממורי הרב החסיד המפורסם מוהר"י נ"י, שזהו מ"ש המשורר (תהלים פד, ו) 'אשרי אדם עוז לו בך מסילות בלבבם', שבאמת התורה הזהירה על ענין התוכחה, והנה באמת אי אפשר לילך בשווקים ורחובות להוכיח בשער בת רבים, כי תורתו מתי נעשית, גם אם ילך בשווקים ורחובות

ה. ע"פ דפו"ר, בדפוס מונקאטש העיר: אולי צ"ל 'אל'. ו. עיין צפנת פענח פר' יתרו פן ה: 'דשמעתי ביאור פסוק (תהלים לב, ו) 'רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו', כי הטובע במים ואתה רוצה להצילו, יזהר לאחוז אותו בדקות, כגון בשערו, ולא יאחו אותו בגופו ובעיקרו, מפני חשש סכנה שלא יטבע עמו וכו' יעו"ש. וע"ע שפתי צדיק פר' בא אות ב, מאיר עיני הגולה אות תקעד. ז. עיין תיקו"ז צד: 'מי' ודאי דאיהי תיובתא אסוותא לכל מרעין ומכתשין, הדא הוא דכתיב (איכה ב, יג) 'מי ירפא לך', ועלה אתמר (ישעיה ו, י) 'ושב ורפא לו'. ח. עיין שם בפר' בהעלותך (ב) ד"ה או מי: 'מי' נק' תשובה, כי הנה התשובה בא מבינה, כי כשאדם מבין שלא

לא יכנס לקדושה בשביל הנאה רוחנית ושיוכל להעניש שונאיו

וְיֵלֵא לְאָכַל' שְׂיִכְנַס לְהַקְדִּישָׁה בְּשִׁבְלִי לְאָכַל אֲכִילָה רִוּחָנִית וְכִמּו שְׂכָתוֹב (שמות כד, יא) 'וַיַּחֲזוּ אֶת אֱלֹקִים וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ, לֹא תִהְיֶה הַכּוֹנֵן בְּשִׁבְלִי זֶה, 'וְלֹא לְדִין' שְׂיִהְיֶה יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ דִּין עַל שׁוֹנְאָיו:

הצדיק רוצה להוסיף שפע לישראל ותענוג לה' ולהוסיף קדושה וכבוד שמים והקב"ה נותן לו תועלת בכל זוכה למדרגות גדולות

וְהִנֵּה יֵשׁ לְפָרֵשׁ וַיִּצְבַּר יוֹסֵף. כִּי הֲצַדִּיק נִקְרָא 'יוֹסֵף', שְׁרוּצָה תְּמִיד לְהוֹסִיף לְיִשְׂרָאֵל צָרְכָם וְחֶסֶד אֶל כָּל הַיּוֹם, וְגַם לְהוֹסִיף תַּעֲנוּג לֹו יִתְבָּרֵךְ, וּלְהוֹסִיף קִדְשָׁתוֹ יִתְבָּרֵךְ עָלָיו, וּלְהוֹסִיף כְּבוֹד שְׁמַיִם לְהִתְרַבּוֹת^א. הִנֵּה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לֹו תוֹעֵלַת בְּכַל, כִּי 'הַבָּא לְטָהַר מְסִיעֵין לֹו' (שבת קד.). וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'וַיִּצְבַּר יוֹסֵף בָּר' הוּא רִוּחָנִית, כְּמוֹ נַשְׁקוּ בָר' (תהלים ב, יב)^ב, 'כְּחֹל הַיָּם כּוֹ' עַד כִּי חָדַל לְסַפֵּר' לְטָהַר עוֹד^ג, כִּי אִם הוֹלֵךְ וְגָדוֹל, 'כִּי אֵין מְסַפֵּר' כּוֹ, שְׂאִינוּ מְטָהַר וְאִינוּ יָכוֹל לְטָהַר כְּרֵאוּי, כְּמוֹ שְׂהִיָּה מַשֶּׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם עָנּוּ מִכָּל הָאָדָם:

וַיֹּסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ כּוֹ' (בראשית מב, ו) י. הֲצַדִּיק פּוֹעֵל שְׁנֵי דְבָרִים. דְּהִנֵּה כְּתִיב בְּאֶלְיָשָׁע שְׂבִקֵשׁ מֵאֲלֵיהוּ (מלכים ב, ב, ט) 'וַיְהִיו נָא פִי שְׁנַיִם בְּרוּחָךְ אֵלַי', לְכַאוֹרָה תְּמוּהָ לְבִקֵּשׁ מֵאָדָם מֵה שְׂאִין לוֹ^ט. וַיֵּשׁ לוֹמַר, דְּהִנֵּה אֲלֵיהוּ הָיָה פּוֹעֵל טוֹבוֹת, כִּי גַם אֶת הַמֵּת הֲחִיָּה^ט, וְכֵן הִתְפַּלֵּל עַל גְּשָׁמִים, וּפְעַל הַכֹּל כִּי נַעֲנֶה. וְכֵן רְעוֹת, כְּמוֹ שְׂאָמַר 'חִי ה' אִם יִהְיֶה טַל וּמָטָר' כּוֹ' (שם יז, א) וְהָיָה כֵּן. וְזֶה בִקֵּשׁ 'וַיְהִיו נָא פִי שְׁנַיִם', שְׂיִהְיֶה יָכוֹל לְפַעַל בְּפִיו שְׁנַיִם עֲנִינִים, רַחֲמִים לְמִי שְׂיַחֲפֵץ וַיְגַזֵּר בְּפִיו וַדִּין עַל עוֹבְדֵי כּוֹכָבִים, כְּמוֹ שְׂפַע^ט גַּם דִּין עַל יְדֵי הַמְּלַחְמוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְכֵן עַל הַתִּינוּקוֹת שְׂיִצְאוּ דְבָרִים וּבִקְעוּ מֵהֶם^ט, וְזֶה 'יְהִיו בְּרוּחָךְ אֵלַי', תִּהְיֶה לִי יְכֹלֶת כֵּן. וְזֶה יֵשׁ לְפָרֵשׁ 'וַיֹּסֵף' הֲצַדִּיק פּוֹעֵל 'הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ', יָכוֹל לְהַמְשִׁיךְ דִּין וּפְחָד עַל מִי שְׁרוּצָה, וְזֶה 'הַשְּׁלִיט עַל

הצדיק פועל שני דברים להמשיך טובות לישראל ודין על האומות

ציונים ומקורות

שפע מתמלא המקור מלמעלה יותר וכו', על כן אותו צדיק נק' 'יוסף' כי גורם שמוסיף שפע בהמקור עליון, משל לתינוק שיונק, כל מה שיונק יותר מתמלאים הדדים, וכשפוסק מלינק יבש החלב שבדד, על כן 'יוסף'. יא. ע"ע לעיל פר' וישב ד"ה אלה תולדות וד"ה והנה יעקב, זאת זכרון פר' ויחי ד"ה וזה בן פורת. יב. עיין סנהדרין צב. 'ואין בר' אלא תורה שנאמר 'נשקו בר פן יאנף'. וע"ע ויק"ר יב, ה. יג. עיין לעיל ד"ה ויצבור יוסף. יד. 'יוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ'. טו. עיין זוה"ק ח"א קצא: 'מאי פ' שנים ברוחך אלי, וכי סלקא דעתך דעל חד תרין שאיל, ומה דלא הוה ברשותיה היך שאל מיניה'. טז. מלכים ב יז, יז-כח. יז. שם יח, מב-מה. יח. ע"פ דפו"ר, בדפוס מונקאטש העיר: אולי צ"ל 'שפעל'. יט. שם ב ב, כד.

יבלבל דעתו ויופסק מדבקתו ולא יוכל להוכיח באופן שיהיו דברים היוצאים מן הלב ומזה ימשך שלא ישמע לו כאשר החוש מעיד וכו', אמנם עיקר התוכחה הוא כאשר ישב בחצרותיו ובטירותיו וילמוד תורה לשמה בשם כל ישראל, הנה הוא מכניס הרהור תשובה בלבות בני אדם, וז"ש 'אשרי אדם עוז לו בר' שמקשר עצמו בו ית"ש על ידי התורה שנקראת 'עוז', כמ"ש (שם כט, יא) 'ה' עוז לעמו יתן' ועי"ז עושה 'מסילות בלבבם' של אנשים, וע"כ פתח בלשון יחיד וסיים בלשון רבים. עכדפח"ח. והבן כי המה דברים ברומו של עולם עמוק עמוק'. י. ע"ע זאת זכרון פר' קורח ד"ה ובית יוסף: 'יוסף הוא הצדיק אשר חפצו לעשות נחת רוח להבורא ב"ה וכו', גורם השפעות שפע אצילות מלמעלה, וזה הוא רצון הבורא ב"ה להשפיע ולהטיב לברואיו, וזה הוא באמת נחת רוח לפניו יתברך, וכל מה שממשיך

סֵפֶר
דְּבָרַי
אֵמֶת

פרשת מקץ

(בראשית מא, לב), יהיו לו ימים כפולים, עולם הזה שלא יצטרף ליסורין ועולם הבא שיקנה ביסורין אלו:

לְרִישׁ הַפְּרָשָׁה (בראשית מא, א). דְּהִנֵּה פִּרְשָׁנוּ עַל 'אֲשֵׁרִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר תִּיִסְרְנוּ' כּו' (תהלים צד, יב)², דְּאִתָּא (ברכות ה.)¹ שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵין אָדָם זֹכֵה כִּי אִם עַל יְדֵי יִסּוּרִין וְאֶחָד מֵהֶם עוֹלָם הֵבֵא, וְיֵשׁ אָדָם שְׂמֻצְטֵעַר צְרָתָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, או עַל שְׂאִין הַשֵּׁם שְׁלֵם³, וְדַאי זֶה טוֹב יוֹתֵר, שֶׁהֲלֹא יֵשׁ לוֹ יִסּוּרִין, וְכִי בִשְׁבִיל שֶׁהוּא זָכָר יִפְסִיד⁴, שְׂיִסּוּרִין [שְׁלוֹן] לְכָבוֹד שְׂמִים וְרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ. וְזֶה 'אֲשֵׁרִי הַגָּבֵר אֲשֶׁר תִּיִסְרְנוּ יָה' זֶה הוּא יִסּוּרִיו, וְעַל יְדֵי זֶה 'מִתּוֹרַתְךָ תִּלְמַדְנוּ' שְׂנַקְנִים גַּם כֵּן עַל יְדֵי יִסּוּרִין שֶׁהוּא אֶחָד מֵג' דְּבָרִים הַנִּלְלִים:

המוצטר בענין ישראל וכבוד שמים זוכה ע"י יסורים אלו לתורה ועוה"ב

וְזֶה וְיָהִי מִקֵּץ, אִם הַיָּי שְׁלוֹן הוּא 'מִקֵּץ' עַל הַקֵּץ שְׂמֵתָאֲחֵר, עַל יְדֵי זֶה 'שְׂנַתִּים יָמִים', לְשׁוֹן 'הַשְּׁנוֹת הַחֲלוּם'

המוצטר על איחור הקץ זוכה ע"י לעוה"ב ולא יצטרך ליסורים בעוה"ז

[עוֹד] וְיָהִי מִקֵּץ (בראשית מא, א). הוּא הַיָּרְאָה סוּף כָּל הַמְדַרְגּוֹת⁵, עַל יְדֵי זֶה 'שְׂנַתִּים יָמִים' פְּרוּשׁ יָכוֹל לְהַשְׁתַּנּוֹת עַל יְדֵי יָמִים מֵרַעָה לְטוֹבָה, כִּי 'רָצוֹן יִרְאִיו יַעֲשֶׂה' (תהלים קמה, יט), וְכֵן 'הִנֵּה עֵין ה' אֶל יִרְאָיו' (שם לג, יח)⁶, הוּא הַמְזַל הַנוֹבֵעַ מֵהַמְקוֹר שְׂאִינוֹ נִקְרָא יִתְבָּרֵךְ בְּשׁוֹם שֵׁם לֹא בָאוֹת וְלֹא בְּקוֹצֵי, לְהַיָּי⁷ בְּרוּךְ הוּא שְׂמֵנוֹ הַיּוֹת הָעוֹלָמוֹת, עַל כֵּן נִקְרָא 'עֵין ה'' לְשׁוֹן 'עֵין הַמַּיִם' (בראשית טז, ז)⁸, שְׂנוֹבֵעַ לְהַיָּי מֵהַמְקוֹר לְהַקּוֹצֵי שֶׁל יו"ד וּמִשֵּׁם לְהַיָּי⁹, כְּסֻדֵּר זֶה הוּא הַיָּי¹⁰

יראי ה' יכולים לשנות הימים מרעה לטובה ע"י המשיכת שפע מהמקור הנובע מהמקור שלמעלה משם הו"ה

ציונים ומקורות

א. 'ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור'. ב. 'אשרי הגבר אשר תייסרנו יה ומתורתך תלמדנו'. ג. 'שלוש מתנות טובות נתן הקדוש ברוך הוא לישראל וכולן לא נתנן אלא על ידי יסורין, אלו הן תורה וארץ ישראל והעולם הבא. תורה מנין שנאמר 'אשרי הגבר אשר תייסרנו יה ומתורתך תלמדנו'. ד. עיין רש"י שמות יז, טז: 'נשבע הקדוש ברוך הוא שאין שמו שלם ואין כסאו שלם עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו יהיה השם שלם והכסא שלם'. וע"ע תנחומא תצא יא. ה. ע"פ כתובות קח: ו. עיין תיקו"ז עז. 'יראת ה' דא שכינתא מלכות קדישא'. וע"ע תיקו"ז כט. 'איהי מלכות, עשיראה לעשר ספירות'. וע"ע זכרון זאת פר' תולדות ד"ה והיראה: 'והיראה נקרא 'ארץ' כי היא מדרגה תחתונה, כי אהבה הוא

העיקר הרצויה לפניו'. ז. 'הנה עין ה' אל יראיו למייחלים לחסדו. להציל ממוות נפשם ולחיותם ברעב'. ח. ע"ע זאת זכרון פר' בראשית ד"ה ומפרש האריך: 'כתיב 'הנה עין ה' אל יראיו, יש לפרש לשון מעיין, וכמו שכתוב (שה"ש ד, טו) 'מעיין גנים באר מים חיים' כו', נראה לפרש 'מעיין' הוא השפע התדירה הנקרא 'מזלא' בשביל שנוזל משם בלי הפסק וכו', ועל כן כתיב 'הנה עין ה'' פי' המעיין הנובע מהעולמות הנעלם מהבורא ברוך הוא, מהמקום הנקרא 'אין' מפני העלמו, להעולם שאפשר לקרוא את הבורא בשם הו"ה ברוך הוא וכו', ועל כן כתיב 'הנה עין ה' כו' למייחלים לחסדו' גימטריא 'מזלא' כידוע'. ט. עיין עץ חיים שער עיגולים ויושר ענף ה: 'והנה קוצו של יו"ד שבאותיות הו"ה הוא ספירת כתר, ויו"ד עצמה הוא בחינת

'לִירְאִיו', בְּשָׂבִיל הַמְיַחֵלִים לְחֶסֶדוֹ הוּא מְקוֹר הַחֶסֶד, [חֶסֶדוֹ] גִּימְטְרִיא 'מִזְלָא', שִׁיְהִי יִרְאִיו יְכוּלִים לְהַמְשִׁיךְ לְהַמְיַחֵלִים, לְהַצִּיל מִמּוֹת נַפְשָׁם מִמִּיתַת הַנֶּפֶשׁ, כִּי יִרְאוּ גְדֻלָּתוֹ יִתְבָּרַךְ. וְזֶה 'שְׁנַתִּים יָמִים':

וְעוֹד פִּרְשָׁנוּ בְּעוֹר מִשְׁדֵּי וַיְהִי מִקְנֵי (בראשית מא, א) ^א. הוּא הַגְּאֻלָּה קֵץ הַיָּמִין, בְּשָׂבִיל זֶה צָרִיךְ 'שְׁנַתִּים יָמִים', לְהַשְׁתַּנּוֹת הַיָּמִים. כִּי אָדָם שָׂאִינוּ כְּרְאוּי, יוֹם שָׁלוֹ, הוּא נַחַת שָׁלוֹ, הוּא אִם יֵשׁ לוֹ עוֹלָם הַזֶּה, כִּי זֶה כָּל מְגֻמּוֹתָיו, מֵה שְׂאִין כֵּן אָדָם שֶׁהוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹב, יוֹם שָׁלוֹ, הַנַּחַת שָׁלוֹ שֶׁנִּקְרָא יוֹם, וְהַפּוֹךְ הוּא לִילָה, כְּמוֹ 'יָדֵי לִילָה' (תהלים עז, ג) ^ב רַחֲמַנָּא לְצַלָּן. וְזֶה 'שְׁנַתִּים יָמִים' לְהַשְׁתַּנּוֹת

הגאולה תלויה בזה שישבו בני וישתנה אצלם בחי' היום' דהיינו שלא תהיה להם נחת מעניני עוה"ו אלא מאור ה' ועבודתו

הַיָּמִים, לְהִיּוֹת יָמִים שָׁלוֹ נִקְרָאִים קְדָשְׁתּוֹ יִתְבָּרַךְ וְאוֹרוֹ וְעִבּוּדָתוֹ וְהַשְׁגָּתוֹ, וְהוּא הַתְּשׁוּבָה הַרְאוּיָהּ. עַל יָדֵי זֶה וּפְרָעָה חֵלֶם, [פְּרָעָה] פְּרוּשׁ לְשׁוֹן בְּטוֹל כְּמוֹ 'תְּפָרִיעוּ אֶת הָעָם' (שמות ה, ד) ^א, 'חֵלֶם' פְּרוּשׁ הַגְּלוּת, כְּמוֹ 'בְּשׁוּב ה' אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הָיִינוּ כְּחֵלְמִים' (תהלים קכו, א):

וְהִנֵּה עֹמֵד פְּרוּשׁ מִי שְׁמַתְפַּלֵּל יִקְבַּל תְּפִלָּתוֹ וְהִסִּימָן שֶׁבָּא לוֹ שְׁמִיחָה כְּלָבוֹ כְּדָאִיתָא בְּסֵפֶר חֲסִידִים (סי' תשעג) ^א. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמּוֹרֵי עַל 'מְנִין שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפַּלֵּל' (ברכות ז) ^ב פְּרוּשׁ שֶׁהַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּעֶצְמוֹ רְאוּי שִׁיתְפַּלֵּל עַל יָדֵי צְדִיקִים ^א, כִּי נוֹתֵן לָפָה תְּפִלָּה, זֶה וְדָאִי מְקַבְּלִי (וְאֶפְשָׁר זֶה הוּא [מֵה שְׂאָמֵר רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן דּוּסָא] אִם שְׂגוּרָה תְּפִלָּתִי

כשיש לו שמחה בתפילתו הוא סימן שתפילתו נקובלת ושהקב"ה בעצמו נתן התפילה בפיו

◆ **צִיּוּנִים וּמְקוּרוֹת** ◆

חֲכֻמָּה, וְהוּא הוּא הַתְּפָאֵרַת כּוֹלָל ו' סְפִירָן וְכוּ', וְהוּא אַחֲרוֹנָה מִלְכוּת. וְע"ע זְכוּרֵן זֹאת יִשְׁעִיה ד"ה דְהִנֵּה כְּתִיב יִבְרַכְךָ: 'הִנֵּה הַבּוֹרָא ב"ה אֵין תְּמוּנָה וְדַמִּיּוֹן לֹא בְּאוֹת וְלֹא בְּקוּצֵי כֻלָּל, וְקוּדֵם שֶׁנִּבְרָא עוֹלָם הִיָּה הוּא וְשֵׁמוֹ לְבַד הַכֹּל בְּאַחֲדוּת וְנִעְלָם, וְעַתָּה הָאֲצִיל ב"ה אֶת שְׁמוֹ וְהַכֹּל אַחֲדוּת אַחַד, גַּם עַתָּה דֶרֶךְ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל עוֹבֵר הַשְּׁפַע מֵאֲתוֹ יִתְבַרַךְ מֵהָעֵלֶם לְהַקּוּצֵי שֶׁל יו"ד, וּבִתּוֹךְ הַיּוֹד, וּמֵהַיּוֹד לְה"א רֵאשׁוּנָה, וּמִמִּנָּה לְוִי"ו, וּמִוִּי"ו לְה"א הָאַחֲרוֹנָה, לְעוֹלְמוֹת שֶׁל מִטֵּה. י. עֵינֵן עִמָּךְ הַמֶּלֶךְ שְׁעַר רִישָׁא דו"א פִּי"א: "בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי לֹאוּ בְּזֻכּוֹתָא תְּלִיא מִילְתָּא אֲלֵא בְּמִזְלָא תְּלִיא מִילְתָּא וְכוּ' (וּוה"ק רצב); וְזֶהוּ סוּד הַפְּסוּק (תהלים קלו, כה) 'נוֹתֵן לֶחֶם לְכָל בֶּשֶׂר כִּי לְעוֹלָם 'חֶסְדּוֹ' [ע"ח], עוֹלָה כְּמִנִּין 'מִזְלָא' [ע"ח], וְכֵן הוּא מְנִין מִילַת 'לֶחֶם' [ע"ח] וְהוּא הַחֶסֶד הַגְּדוֹל שֶׁל הַטַּל הָעֲלִיּוֹן, הַיּוֹרֵד דֶּרֶךְ הַמְּזוּלוֹת. יא. וַיְהִי מִקְנֵי שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה חוֹלָם וְהִנֵּה עוֹמֵד עַל הַיַּאֲוֹר. יב. 'בְּיוֹם צַרְתִּי אֲדִנִּי דְרִשְׁתִּי יָדֵי לַיְלָה נִגְרָה וְלֹא תְּפוּג מֵאַנְהָה הַנַּחֵם נִפְשִׁי. יג. עֵינֵן רַמְבַּ"ן שֶׁם: "תְּפָרִיעוּ אֶת הָעָם מִמַּעֲשֵׂיו", אִמֵּר

אוּנְקִלוּס 'תְּבַטְלוּ', וְכֵן 'פּוֹרַע מוֹסֵר' (מְשַׁלֵּי יג, יח), 'וּתְפָרַעוּ כָּל עֲצָתִי' (שם א, כה). יד. 'אָדָם הַמִּתְפַּלֵּל וְנִפְלָה בְּלָבוֹ שְׂמִיחָת אֵהֲבַת ה' פְּתָאוּם, דַּע כִּי ה' חָפֵץ לַעֲשׂוֹת רְצוֹנּוֹ, וְזֶה שְׂנֵאמֵר (ש"ש ז, ז) 'מֵה יִפִּית וּמֵה נִעְמַת אֵהֲבָה בְּתַעֲנוּגִים', וְכְתִיב (ישעיה נח, יד) 'אֲזוּ תִתְעַנֵּג עַל ה'', 'וְהִתְעַנֵּג עַל ה' וַיִּתֵּן לָךְ מִשְׁאַלוֹת לְבָרְךָ' (תהלים לו, ד), וְכְתִיב (איוב כב, כו) 'כִּי אֲזוּ עַל שְׂדֵי תִתְעַנֵּג וְתִשָּׂא אֶל אֱלוֹהֵי פִנִּיךְ תַּעֲתִיר אֵלָיו וַיִּשְׁמַעְךָ'. טו. 'מְנִין שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפַּלֵּל, שְׂנֵאמֵר 'וְהִבִּיאוֹתִים אֶל הַר קָדְשִׁי וְשִׂמְחָתִים בְּבֵית תְּפִילָתִי', 'תְּפִילָתֶם' לֹא נֵאמַר אֲלֵא 'תְּפִילָתִי', מִכָּאֵן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְפַּלֵּל. טז. ע"ע דוּדָאִים בְּשֵׁדָה פִּר' וַיִּקְרָא ד"ה אָדָם כִּי (ג). 'כְּמוֹ שְׁפִירֵשׁ אֲדַמ"ו הַמְּנוּחַ הַצְּדִיק מ' אֲלֵימֶלֶךְ זִלְלָה"ה גַּמ' 'מְנִין שֶׁהַקְּב"ה מִתְפַּלֵּל בְּכָל יוֹם', רְצָה לֹאמַר שֶׁכִּבְיָכוֹל שֶׁהַקְּב"ה מִצְמַצֵּם עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ הָאָדָם הַצְּדִיק וּמִתְפַּלֵּל בְּתוֹכוֹ. וז"ש דוּד הַמֶּלֶךְ ע"ה (תהלים קמו, א) 'כִּי טוֹב זְמֵרָה אֲלוֹקֵינוּ' ר"ל שִׁיגְרוּם שְׂאֵלוֹקֵינוּ יִזְמַר בְּקִרְבּוֹ, וְהִבֵּן. וְע"ע שֵׁם פִּר' כִּי תִשָּׂא ד"ה כִּי תִשָּׂא (ב). יז. ע"פ דְּבָרֵי אֲמַת שְׂבוּזָת זְכוּרֵן, וּבְדַפּוּר 'קוּבֵל'.

בפי יודע אני שהוא מקבל' (ברכות לד: ט).
ושאלתי אותו מה הלמוד ושמחתים
בבית תפילתי' (ישעיה נו, ז), השיב השמחה
הוא הסימן ההוא י:

והנה' [הוא] לשון שמחה כידוע,
עמידה' היא תפילה, וזה הנה
עמד' לעומד' הוא המתפלל בא לו
שמחה, על היאור' שפע קדש' שנובע,
וכמו ונהר יצא מעדן' (בראשית ב, ט):

בפודרש' (בר"ר ז, ו) ונתכלינה שבע שני
השבע' בו' (בראשית מא, ג),

יצא מכוילת כ'. והוא צריך באור. והנה
כתיב (שם, מז) ותעש הארץ בשבע שני
השבע לקמצים', לשון לקמצים' אינו
מובן כלל. ותגומו 'לאוצרים'. הנה
לכתב פן [בקרא], פי 'אוצרין' הוא לשון
מקרא, כמו 'יפתח ה' לך את אוצרו
הטוב' (דברים כח, יב):

ופרשנו בעזרתו יתברך, הנה כתיב (ויקרא
יב, ב) 'אשה פי תזריע וילדה
זכר', וכן נמי כנסת ישראל נקראת
'אשה כ', המין נוקבין הוא תורה
ותפילה כ', והנה כל מה שעולה יותר המין

המתפלל בא
לו שמחה
משפע
קדושתו יתברך

ע"י העלאת
מ"ן מכנס"
נמשך שפע
ובעת רצון
אפשר להעלות
למקום גבוה
יותר ונמשך
שפע גדול יותר

◆ ציונים ומקורות ◆

מתפלל כביכול אלו הדיבורים, כענין 'אם שגורה
תפילתי בפי' שהוא לשון שליחות, שהנפש
מרגיש בעצמו שאלו הדיבורים נשלחו לפיו
מלעילא, ועל זה אנו אומרים קודם תפילת
שמונה עשרה 'אדני' שפתי תפתח' היינו שהנפש
צריך להרגיש שרק ה' יתברך פותח את שפתיו'
וכו' עיי"ש. ועיין נועם אלימלך פר' ויחי ד"ה וז"ש
ר' חנינא. יט. ע"ע פרי צדיק פר' עקב אות יד:
'ושמחה נגד תפילה, דכתיב 'ושמחתים בבית
תפילתי', וכמו דאיתא בשם רבינו הרבי ר'
אלימלך זצלה"ה, שסימן לאדם שתפילתו
מקובלת, ממה שבא לו שמחה בלב, שה' יתברך
שולח לו רצון ושמחה'. ב. ספרי קורח קיט: אין
'הנה' אלא שמחה, שנאמר (שמות ד, יד) 'וגם הנה
הוא יוצא לקראתך וראך ושמח בלבו'.
כא. ברכות ו: 'אין עמידה אלא תפילה שנאמר
(תהלים קו, ל) זיעמוד פינחס ויפלל'.
כב. ותכלינה שבע שני השבע אשר היה בארץ
מצרים'. כג. ראה יפה תואר שם: "מכוללות,
כלומר שלמות ומעוטרת". כד. זוה"ק ח"א קצו:
'פתח ואמר, ראה חיים עם אשה אשר אהבת'
וגו' (קהלת ט, ט), תא חזי, האי קרא ברזא עילאה
איהו ואוקמוה וכו', עם אשה אשר אהבת' דא
כנסת ישראל, בגין דבה כתיב אהבה, דכתיב
(ירמיה לא, ג) 'זאהבת עולם אהבתיך'. כה. עיין
שפע טל שער שני פ"ד: 'סוד מיין נוקבין הם

יח. אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא שהיה
מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת, אמרו
לו מנין אתה יודע, אמר להם אם שגורה תפילתי
בפי יודע אני שהוא מקובל ואם לאו יודע אני
שהוא מטורף. ועיין פרי צדיק פר' וישב אות ג:
'ה' יתברך מרכין שכינתו ושוכן בתוך לב
המתפלל ובתוך אותיות התפילה, ועל דרך
שאמרו 'אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא
מקובל', ובגמרא יליף מדכתיב (ישעיה נו, ט)
'בורא ניב שפתים' וגו', ובירושלמי שם (ברכות פ"ה
ה"ה) הגירסא 'אם עשו שפתותיו של אדם תנובה
יהא מבושר שנשמע תפילתו', ודרש גם כן
מדכתיב 'בורא ניב שפתים' וגו', וכן במדרש רבה
וכו'. והוא שה' יתברך הוא הבורא ניב שפתים,
שינובו שפתותיו ויהיה תפילתו שגורה בפיו,
וכמו שאמר רבי ר' אלימלך זצוקללה"ה על מה
שאמרו 'אם שגורה' שהוא מלשון שליחות,
ששלח ה' יתברך התפילה בפיו, וזה מה שאמרו
בגמרא 'בבית תפילתי' מכאן שהקב"ה מתפלל,
והיינו בתוך פיפיות ישראל, ששולח התפילה
בפיהם, עד כאן דברי קדשו'. וע"ע שם פר' שלח
אות ה: 'כדאיתא בספר נועם אלימלך על 'מנין
שהקב"ה מתפלל שנאמר 'ושמחתים בבית
תפילתי' 'תפילתם' לא נאמר אלא 'תפילתי'.
והיינו שזה התפילה בעצמה שנפש ישראל
מתפלל בכוונת הלב נקרא בעצם שהקב"ה

ספר
אוהב
ישראל

פרשת מקץ

וַיִּלְבַּשׁ אֶתְךָ בְּגָדֵי שָׂאֵל. רָצָה לֹאמֹר שְׂרוּמֹז בְּזָה, שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַלְבִּישׁ אֶת יוֹסֵף בְּנֵי אִוֹ מְדוּת הִקְדוּשׁוֹת, דִּהוּא אֶתְקַשְׂרוֹתָא דְכָלְא כְּנִ"ל, וַיִּרְכַּב אוֹתוֹ בְּמִרְכַּבַּת הַמִּשְׁנָה רָצָה לֹאמֹר בְּשִׁית סְדְרֵי מִשְׁנָה סוּד כְּלָלוֹת הַתּוֹרָה שְׁבַעֲל פֶּה. וְהֵבֵן:

הקב"ה הלביש את יוסף ב' המידות וכו' סדרי משנה כללות תושבע"פ

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יִשְׂרָאֵל אֲבִיהֶם אִם כֵּן אֵיפוא זֹאת עָשׂוּ קָחוּ מִזְמַרְת הָאָרֶץ בְּכַלְיֵיכֶם גֹּ' מִנְחָה מְעַט צְרִי וּמְעַט דְּבִשׁ גֹּ' וּשְׁקָדִים". וְתַרְגָּם אוֹנְקְלוֹס עַל

הארץ משבחת להשי"ת כי יודעת שהשפע בא לה ע"י הצדיק

מִזְמַרְת הָאָרֶץ 'מִדְמַשְׁבַּח בְּאַרְעָא. וַיֵּשׁ לֹאמֹר דְּרִיךְ רָמֹז, דִּהֵנָּה כְּתִיב (ישעיה כד, טז) 'מִכְּנַף הָאָרֶץ זְמַרְת שְׁמַעְנוּ צְבִי לְצַדִּיק, שְׁגַם הָאָרֶץ נוֹתְנַת שִׁירוֹת וְתִשְׁכַּחוֹת לְהַשֵּׁם וְתִבְרַךְ, דִּהִיא יוֹדַעַת בְּאֵמַת שְׁכָל הַהִשְׁפָּעוֹת שְׁמִשְׁפִּיעִין לָהּ מִן הַשָּׁמַיִם הַכֹּל בָּא עַל יְדֵי מַעֲשֵׂה הַצַּדִּיק, שֶׁהַצַּדִּיק מְמַשֵּׁךְ שְׁפַע טוֹב לְכָל הָעוֹלָמוֹת וְהַנְּבִרָאִים, וְעַל יְדֵי פְעֻלוֹתָיו הִקְדוּשִׁים הוּא מְעוֹרֵר מִתַּתָּא לְעֵילָא, וּמְשֵׁם בָּא הַשְׁפַּע בְּשֵׁם מְטָר וְגִשְׁמִים, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בראשית ב, ה) 'וְאָדָם אֵין גֹּ' כִּי לֹא הִמְטִיר':

ציונים ומקורות

שכלתי'. ו. עיין להלן פר' יתרו ד"ה אמנם י"ל, וע"ע מאור ושמשי פר' כי תבוא ד"ה או יאמר והיה כי תבוא (הב'): "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר ה' אלהים על הארץ ואדם אין לעבוד את האדמה" וגו', פירש רש"י "ומה טעם לא המטיר, לפי שאדם אין לעבוד את האדמה ואין מכיר בטובתם של גשמים, וכשבא אדם וידע שהם צורך לעולם התפלל עליהם וירדו וצמחו האילנות והדשאים" וכו', הורה לנו הכתוב בזה שהגם שלכל הדברים הרוחניים והגשמיים יש שרים הממונים עליהם, כמאמר חז"ל (בר"ר י, ו) שאין לך עשב מלמטה שאין לו ממונה מלמעלה והך אותו ואומר לו גדל. עם כל זאת לא ירדו הגשמים ולא צמחו האילנות והדשאים ולא נתנה הארץ יכולה קודם תפילת אדם הראשון, מפני כי תכלית הבריאה הוטבעו אדניה שירידת ההשפעה תהיה על ידי התעוררות התחתונים שמעוררים אתערותא דלעילא, ואילולי הצדיקים שבכל דור ודור שעל ידי תורתם ותפילתם וגודל תבערת תשוקתם להידבק

א. 'ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש וישם רביד הזהב על צווארו. וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אותו על כל ארץ מצרים'. ב. עיין לעיל פר' וישב ד"ה אמנם עיקר התקשרות. ג. עיין זוה"ק ח"ג רלד. 'מרכבת המשנה', 'משנה' כתיב, לישנא דמתניתין'. ד. עיין עץ הדעת טוב פר' חוקת ד"ה וז"ש קח את המטה. וע"ע שפת אמת פר' מקץ תרנה: 'וירכב אותו במרכבת המשנה'. דאיתא (בר"ר מז, ו) 'האבות הן הן המרכבה', וכמו שיש מרכבה בבחי' אבות כך יש מרכבה בבחי' השבטים, ונק' 'מרכבת המשנה' שהוא בבחי' תורה שבעל פה מארי משנה. והאבות בבחי' תורה שבכתב מארי מקרא. ויוסף הרוכב ושליט על מרכבת המשנה הנ"ל'. ה. 'ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזימרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאות ולוט בטנים ושקדים. ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושילח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכולתי

ה'ארץ'
מבקשת
שיתפאר
הש"ת בצדיק,
ומשתוקקת
להידבק
בבחינה זו

וְכַיִן שֶׁהָאָרֶץ מְבִינָה שֶׁהַמְּשַׁכַּת שִׁפְעָה
הוא על ידי הצדיק, לכן היא
נוֹתֵנָת שִׁיר וְשִׁבַּח לְהֵשֶׁם יְתָבְרָךְ, וּמִבְקָשָׁת
מֵהֵשֶׁם יְתָבְרָךְ שְׂיִתֵּן צְבִי תִפְאָרָה
לְהַצְדִּיקָתוֹ שֶׁל עוֹלָם, הֵינּוּ שְׂיִתְפָּאֵר בּוֹ
וַיְהִי לּוֹ מִמֶּנּוּ שֶׁעֲשׂוּעִים רַבִּים. וְגַם 'צְבִי'
הוא לְשׁוֹן תְּאֵנָה, כְּמוֹ 'צְבִי חֲמִיד וְרִגְיָג',
הֵינּוּ שֶׁהָאָרֶץ מִתְאַנָּה וּמְשַׁתְּוָקֶקֶת לְהַדְבִּיק
בְּבַחֲיַנַּת צְדִיק חַי עֲלָמִין, וְכִמְאֹר חַז"ל
שֶׁפְּסוּק זֶה שֶׁר הָעוֹלָם אָמְרוּ:

יעקב ראה
שיסורי
השבטים הם
על הפגם
במידת 'צדיק'
ואמר להם
לתקן הפגם

וַיַּעֲקֹב נִצְצָה בּוֹ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הֵינּוּ שְׁמָה
שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַלְגֵּל
עֲלֵיהֶם יְסוּרֵין עַל הַשְּׁבִטֵי יִי"ה, הַכֹּל הוּא
רק עָבוֹר זְלוּזָלָם בְּכַבוֹד יוֹסֵף צְדִיקוֹ שֶׁל
עוֹלָם, 'עַל מְכָרָם בְּכֶסֶף צְדִיק כּוֹ' בְּעָבוֹר
נְעֻלִים' (עמוס ב, ו) וְעַל דְּבָרָם עַל צְדִיק
עֲתָק, וּפְגָמוֹ בְּמִדַּת הַצְדִּיק. וְלִזֶּה אָמַר
לָהֶם 'זֹאת עֲשׂוּ' הוּא לְשׁוֹן תְּקוּן, רְצָה
לוֹמַר שֶׁתִּתְקַנּוּ 'זֹאת' שֶׁהוּא מִדַּת הַמַּלְכוּת
הַקְּדוֹשָׁה י"א אָרֶץ הַקְּדוֹשָׁה י"ב, וְקָחוּ מִזְמַרְת

הָאָרֶץ הֵינּוּ מָה שֶׁהִיא מִתְאַנָּה וּמְצַפָּה
וּמִיַּחְלָת לְהַדְבִּיק בְּהַצְדִּיק חַי עֲלָמִין
וּמִבְקָשָׁת שְׂיִתְרוֹמֵם קַרְנּוֹ וַיְהִי לּוֹ לְהֵשֶׁם
יְתָבְרָךְ שֶׁעֲשׂוּעִים גְּדוֹלִים וְהַתְּפָאֵרוֹת
מִמֶּנּוּ, 'בְּכֻלֵּיכֶם' הוּא לְשׁוֹן מַחְשָׁבָה כְּמוֹ
'אֲשֶׁר נִכְלוּ' (במדבר כה, יח), רְצָה לוֹמַר
שֶׁתִּקְחוּ כָּל זֹאת בְּמַחְשַׁבְתְּכֶם וּלְתַקֵּן מָה
שֶׁפְּגַמְתֶּם וּלְהַתְאַחַד וּלְהַתְקַשֵּׁר מֵהַיּוֹם
וְהַלָּא בְּמִדַּת צְדִיק חַי עֲלָמִין:

יעקב רמז לבניו
שיתקנו הו'
מידות וייחודו
אותם במידת
'צדיק'

וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מְנַחֵה כּוֹ, הַזְכִּיר כָּאֵן
שֶׁשָּׂה מִיָּנִים מִתְּנוֹת לְאִישׁ
הַלְזָה, רְמַז לָהֶם בְּזֶה שְׂיִתְקַנּוּ הַנְּא"וֹ מִדּוֹת
הַתְּלוּיִים בְּמִדַּת צְדִיק שֶׁהוּא בְּחִינַת וָא"ו יי
וּלְיַחְדָּם עִמוֹ, וְיֵאל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים,
הַזְכִּיר כָּאֵן זֶה הֵשֶׁם עַל שֵׁם 'שְׂאֵמֵר
לְעוֹלָמוֹ דִּי"י בְּחִינַת הַסְּתַפְּקוֹת, הוּא מִדַּת
צְדִיק ט', וְזֶה הֵשֶׁם 'יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים', שֶׁעַל
יְדֵי מִדַּת צְדִיק יִשְׁפַּע לָכֶם כָּל הַהִשְׁפָּעוֹת
טוֹבוֹת וְחֻסְדִּים טוֹבִים וַיִּשְׁוּעוֹת וּלְכָל זֶרַע
יִשְׂרָאֵל. כֵּן יְהִי רְצוֹן אֲמֵן:

צִיּוּנִים וּמִקּוּרוֹת

זוה"ק ח"ג רמג: 'שכינתא איתקרי אר"ץ דקודשא
ברין הוא'. יג. עיין זו"ח ח"א פג: 'ות"ח כד נחת
יוסף למצרים חזא יעקב בחכמה ורמז לון דיחתון
תמן למנחה דתהווי מגינה עליהון בגלותא, ובהאי
מנחה שית סיטרין כלילן, 'מעט צרי ומעט דבש'
מ"ט מעט מעט וכו', הא שיתא דרגין הכא
דכלילן בהאי מנחה. וע"ע זוה"ק ח"ב סח. ח"ג
עד: רלו. יד. ראה רש"י שם, ובתנחומא מקץ י.
טו. עיין זוה"ק ח"ג רכח:

בבוראם הם מייחדים כל העולמות מתתא
לעילא ומעוררים על ידי זה אתערותא דלעילא
והשפעה לכל העולמות ולכל הברואים
ושימושך שפע בני חיי ומזוני על הכנסת ישראל,
היה העולם חוזר לתוהו ובוהו ח"ו. ז. פיוט
אקדמות לשבועות. ח. סנהדרין צד. ט. עיין
פדר"א פל"ז. י. עיין רש"י בראשית א, ז.
יא. עיין זוה"ק ח"ג רצו: 'זאת דא שכינתא, וע"ע
שם רפא: 'שכינתא מלכות הקדש'. יב. עיין

ספר
בת עין

פרשת מקץ

צ"ב שלא נכתב 'ויחלום פרעה' וענין פתירת החלומות

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְרַעְהָ חָלֵם וְגו'. בְּסֹפֵר אֹרֵחַ הַחַיִּים דְּקָדֵק, בִּיּוֹן שֶׁהוּא הַתְּחִלַּת הָעֲנָנִין הַזֶּה לִּיהָ לְמַכְתָּב וַיִּחְלֵם פְּרַעְהָ וְכוּ'. וּלְפָרֵשׁ זֶה עַל דֶּרֶךְ הַמוֹסֵר. גַּם לְפָרֵשׁ עֲנָנִין שֶׁר הַמְשָׁקִים וְשֶׁר הָאוֹפִים, וְלָמָּה פָּתַר אוֹתָם יוֹסֵף לְזֶה לְטוֹב וּלְהַשְׁנִי לְהַפּוֹף:

צורך התפילה שיקבל ע"ע מצות 'ואהבת לרעך כמוך'

הַהֵנָּה אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בר"ר כד, ז) כָּלֵל גְּדוֹל בַּתּוֹרָה מְצוֹת עֲשֵׂה וְאוֹהֶבֶת לְרַעַךְ כְּמוֹךְ (ויקרא יט, יח), וּמְצוֹת עֲשֵׂה זוּ הִיא צָרֶף הַתְּפִלָּה, שְׁצָרִיף הָאָדָם לְקַבֵּל עַל עַצְמוֹ מְצוֹת עֲשֵׂה זוּ קֹדֶם הַתְּפִלָּה: וְלִהְיוֹת זֶה. כִּי עֵקֶר הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה הוּא 'אֵת דָּכָא וּשְׁפַל רוּחַ' (ישעיה נז, טו)¹, הֵינּוּ כְּשֶׁאָדָם מֵבִין בְּעַצְמוֹ אֵיךְ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ רְחוּק מֵה' וּמִשְׁקַע בְּגִשְׁמִיּוֹת וְאֵין לוֹ שׁוֹם פָּנִים לְהַתְּפַלֵּל לֵה' מִגְּדָל פְּחִיתַת עֲרֻכּוֹ, וְאֵינוֹ יָכוֹל לְהַתְּפַלֵּל כִּי אִם בְּבַחֲנֵינַת 'בְּתוֹף עַמִּי אֲנֹכִי יִשְׁבַּח' (מלכים ב ד, יג)², הֵינּוּ שֶׁיִּכְלָל עַצְמוֹ בְּתוֹף כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָהֵב אֵת כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל:

עיקר השראת שכינה למבין פחיתותו וכולל תפילתו בכלל כשיאהב כל אחד

וְהַעֲצָה לָזֶה שֵׁיֵאָהֵב כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא עַל יְדֵי שְׂדֵרוֹן אֵת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת, וְעַל יְדֵי זֶה יוֹכֵל לָבֵא לְבַחֲנֵינַת נְשִׁיקֵינִי בְּחִינַת 'שֶׁר הַמְשָׁקִים' לְשׁוֹן הַשְּׂקָה³, בְּחִינַת הַתְּחַבְּרוֹת לְכָל יִשְׂרָאֵל. אָבֵל כְּשֶׁהוּא דָן אֵת כָּל הָאָדָם לְכַף חוֹב, מִמֵּילָא הוּא בְּבַחֲנֵינַת אֵף וְרָגַז עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, בְּחִינַת 'שֶׁר הָאוֹפִים' לְשׁוֹן אֵף בְּחִינַת פְּרוּד:

כשדון לזכות יאהב כל אחד ויוכל לבוא לבחי' שר המשקים

הדן לחובה הוא בבחי' שר האופים לשון 'אף'

וּבְבַחֲנֵינָה זוּ נִכְשַׁל גַּם יוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁהִיָּה דָן אֵת אֶחָיו לְכַף חוֹבָה וְהִיָּה פְּרוּד בֵּינּוּ וּבֵינִי אֶחָיו, וְהִיָּה לוֹ הַסְּבָה עַל יְדֵי זֶה, וְלִכֵּן הִיָּה מִשְׁתַּדֵּל לְתַקֵּן בְּחִינָה זוּ וּלְהַתְּדַבֵּק בְּבַחֲנֵינַת 'שֶׁר הַמְשָׁקִים' בְּחִינַת הַתְּחַבְּרוֹת בְּחִינַת 'שֶׁר הַמְשָׁקִים' הַנִּזְכָּר, וְלִכְלֹל אֵת עַצְמוֹ בְּבַחֲנֵינַת י"ב שְׁבִטֵי י"ה, וְהִיָּה צָרִיף לְתַקֵּן זֶה בְּכָל י"ג שָׁנָה שֶׁהִיָּה בְּבֵית הַסֵּהַר, עַד שֶׁנִּתְחַבֵּר בִּי"ג מִדוֹת הַרְחָמִים. וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ כָּל בְּנֵי יַעֲקֹב בְּיַחַד 'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגו' אֶחָד', שֶׁנִּתְחַבְּרוּ בְּבַחֲנֵינַת 'אֶחָד' י"ג מִדוֹת הַרְחָמִים:

יוסף שנכשל כשדן אחיו לחובה דבק בבחי' שר המשקים ונצרך לתקן ב"ג שנים בבית הסוהר

ציונים ומקורות

א. עיין פרי עץ חיים שער עולם העשיה פ"א: 'קודם שיתחיל להתפלל כלל ועיקר בתפילת שחרית, צריך שיקבל עליו מצות 'ואהבת לרעך כמוך', ויכוון לאהוב כל איש ישראל כנפשו, כי על ידי זה תעלה תפילתו כלולה מכל ישראל, ותוכל לעלות ולעשות פרי ויצליח'. וע"ע שער הגלגולים הקדמה לח. ב. 'כי כה אמר רם ונישא שוכן עד וקדוש שמו מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדכאים'. ועיין סוטה ה. ג. עיין זוה"ק ח"א קס: ד. עיין זוה"ק ח"ב קכד: 'הכי

תנינן מאי 'נשיקות', אדבקותא דרוחא ברוחא, דבגיני כך נשיקה בפה, דהא פומא אפקותא ומקורא דרוחא הוא, ועל דא נשיקין בפומא בחביבותא, ודבקין רוחא ברוחא, דלא מתפרשן דא מן דא'. ה. ע"ע תפארת שלמה דרושים לחנוכה: 'ועל פיך ישק כל עמי' (בראשית מא, מ) לשון השקה הוא בחי' החיבור, כמ"ש (שה"ש א, ב) 'ישקני מנשיקות פיהו'. 'שווים שמשיקין את המים בכלי אבן לטהרן' (ביצה ז:). ו. פסחים נו. ז. עיין פרי עץ חיים שער הסליחות פ"י: 'ג' כמנין 'אחד' וכו', הם הי"ג מידות'.

יוסף פתר לשר המשקים המטובה שמרמז ליהתחברות נשיקין ועיי"ז יהיה הגאולה

וְלֹא־הָיָה פֶתֶר יוֹסֵף לְשֵׁר הַמִּשְׁקִים לְטוֹבָה, כִּי מְרַמֵּז לְבַחֲבֵינֵת הַתְּחַבְּרוֹת בְּחֵינֵת נְשִׁיקִין כַּנִּל, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה הַגְּאֻלָּה,¹ וְלִשְׁר הָאוֹפִים לְהַפִּיךְ כּו':

רק כשנשלם י"ג שנים נתקן ונתרפא הדין ויוסף בא לבחי שר המשקים

אָבֵל עַל כָּל פָּנִים לֹא הָיָה לְיוֹסֵף בְּחֵינֵת 'שֵׁר הַמִּשְׁקִים' בְּשִׁלְמוֹת עַד תְּשֻׁלוֹם כָּל י"ג שָׁנָה כַּנִּל, לְכֵן וְלֹא זָכַר שֵׁר הַמִּשְׁקִים אֶת יוֹסֵף וַיִּשְׁכַּחְהוּ (בראשית מ, כג),² שֶׁהָיָה בְּחֵינֵת שְׂכָחָה, עַד שֶׁהִגִּיעַ מִקֵּץ שְׁנָתַיִם יָמִים הִינּוּ שְׁנִשְׁתַּלֵּם וְנִתְקַן הַשִּׁלְמוֹת הַיָּמִים וְשָׁנִים כַּנִּל וְנִתְחַבֵּר עִם אָחִיו בְּחֵינֵת י"ב שְׁבָטִים וְנַעֲשֶׂה י"ג, וּבְזֶה הַמְּשִׁיךְ רַחֲמִים מִבְּחֵינֵת י"ג מִדּוֹת הַרַחֲמִים, אֲזַי עַל יְדֵי זֶה יוֹפְרָעָה חֵלֶם, פְּרוֹשׁ מֵהַשְׁהִיָּה בַתְּחִלָּה בְּחֵינֵת 'פְּרָעָה' לְשׁוֹן פְּרָעוֹן בְּחֵינֵת דִּין נַעֲשֶׂה אַחַר כֵּן בְּחֵינֵת 'חֵלֶם' לְשׁוֹן בְּרִיאוֹת בְּחֵינֵת חֵלֶם רְפוּאָה וְחִזּוּק,³ וְנִתְרַפָּא הַבְּחֵינֵת דִּין שֶׁהָיָה מִקֵּדָם:

ע"י האחדות נשפע רב חסד ממידת 'לאלפים' בבחי ח' ימי חנוכה

וּמְרַמֵּז כָּל זֶה בְּבַחֲבֵינֵת שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה 'חֲנּוּ כ"ה', הִינּוּ שֶׁעַל יְדֵי בְּחֵינֵת אַחֲדוֹת כַּנִּיל בְּחֵינֵת 'אָחָד', בְּחֵינֵת כ"ה

אֲתוֹן ד'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, נִתְגַּלָּה וְנִשְׁפָּע רַב חֶסֶד מִמֶּדָּה שְׁמִינִית שֶׁל ה"ג מִדּוֹת הַרַחֲמִים שֶׁהוּא 'לְאֲלָפִים' כְּשִׁמְתְּחִילִין לְסַפֵּר מִן רַחֲמוֹם (כִּי מִדַּת 'אֵל' הוּא שֶׁרֵשׁ לְהַמְדוֹת⁴) הוּא מִדַּת שְׁמִינִית 'לְאֲלָפִים' שֶׁהוּא בְּחֵינֵת אֲל"ף, וְגַם הִיא מְלִשׁוֹן הַתְּחַבְּרוֹת מְלִשׁוֹן ל'יף", שֶׁעַל יְדֵי בְּחֵינֵת א' הַנִּיל עוֹלָה לְבַחֲבֵינֵת קְדֻשָּׁה, שֶׁעוֹלָה לְבַחֲבֵינֵת אֲלָפִים, וְהוּא בְּחֵינֵת שְׁמוֹנֵת יָמֵי חֲנֻכָּה, שְׁנִמְשָׁךְ עָלָיו שְׁפַע מִמֶּדָּה שְׁמִינִית עַל יְדֵי בְּחֵינֵת 'אָחָד' בְּחֵינֵת כ"ה אֲתוֹן דִּיחֻדָּא ד'שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. יְהִי רְצוֹן שְׁנִזְכָּה לְזֶה אָמֵן כֵּן יְהִי רְצוֹן:

מחמת שיוסף בטח באדם נגדם שכחה והוצרך להמתין לתשכח ימים

עוֹד יֵשׁ לְפָרֵשׁ עַל זֶה הָאִפֶּן, דְּמַחֲמַת שְׁיוֹסֵף הַצְּדִיק הָיָה תּוֹלָה בְּטַחוּנוֹ בְּאָדָם וְאָמַר (בראשית מ, יד) 'כִּי אָם זָכַרְתִּנִּי וְגו', לְפִיכָךְ וְלֹא זָכַר וְגו' וַיִּשְׁכַּחְהוּ (שם, כג),⁵ גָּרַם שֶׁיָּבֵא בְּחֵינֵת שְׂכָחָה, וְסִטְרָא אַחְרָא שֶׁל שְׂכָחָה נִקְרָאת 'תְּשַׁכַּח' כִּידוּע'⁶, לְפִיכָךְ הָיָה צָרִיךְ לְהַמְתִּין כַּמָּה יָמִים כְּנֶגֶד שֵׁם שֶׁל שְׂכָחָה

◆ ציונים ומקורות ◆

והטעם הוא, כי שורש כל הדיקנא הוא שם 'אל'. יד. עיין רש"י חולין יא. 'לייף' מחובר, תרגום 'וחיברת' (שמות כו, ו) 'ותלפף'. טו. עיין בר"ר פט, ב. וע"ע תנחומא וישב ט: 'ולא היה צריך לעשות שם אלא עשר שנים ולמה הוסיפו לו שם ב' שנים, אמר הקב"ה אתה השלכת בטחוני ובטחת בשר המשקים ואמרת לו שתי זכירות כי אם 'זכרתני' 'והזכרתני', תשתכח ב' שנים בבית הסוהר, לכך כתיב 'ויהי מקץ שנתים ימים' ב' שנים ליציאת שר המשקים מבית הסוהר'. טז. עיין עץ חיים שער הזיווגים פ"ו: 'ששר של שכחה נקרא וכו', שהם גימטריא תשכ"ח וכו', ומשם יש שכחה לפי שהם אחוריים והקליפות'.

ח. עיין תנחומא נצבים א: 'שאינ ישראל נגאלין עד שיהיו כולן אגודה אחת, שנאמר (ירמיה נ, ד) 'בימים ההמה ובעת ההיא נאום ה' יבואו בני ישראל המה ובני יהודה יחדיו' וגו', כשהן אגודים מקבלין פני שכניה'. ט. 'ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו. ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור'. י. עיין שער הפסוקים פר' וישב סי' ט"ל. יא. עיין רש"י ישעיה לח, טז ד"ה ותחלימני: 'תחלימני' תבריאני ותחזקני'. יב. ד"ה ובבחינה זו. יג. עיין פרי עץ חיים שער הסליחות פ"ח: 'בסדר הי"ג. דע כי סדרם כך הוא 'אל' 'רחום' וכו', וקודם הכל דע, כי בכל מידה מאלו הי"ג צריך לכלול בו שם 'אל'.

וְהֵם שְׁנֵי שָׁנִים פָּחוֹת ב' יָמִים, שָׁב' שָׁנִים
 הֵם ב' פְּעָמִים שְׁס"ה עוֹלָה תש"ל יָמִים",
 לְפִיכֵן וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים פְּרוּשׁ שְׁפָסוּף
 שְׁנֵי שָׁנִים הֵינּוּ שְׁנֵי יָמִים הָאֲחֵרוֹנִים,
 הַתְּחִלָּה הִישׁוּעָה לְבָא, הֵינּוּ בְּשְׁנֵי יָמִים
 הָאֲחֵרוֹנִים הַעוֹדְפִים עַל מִנְיַן 'תְּשַׁכַּח'
 וּפְרָעָה חֹלֶם וְהַתְּחִלָּה הִישׁוּעָה לְבָא:

עוֹד נִרְאָה לְבָאָר עַל דְּרָף זֶה, רָמַז
 שֶׁהַסְּדָרָה הַזֹּאת מַחְבֵּרֶת לְמַעְלָה
 וְלֹא זָכַר שֶׁר הַמְשָׁקִים אֶת יוֹסֵף
 וַיִּשְׁכַּחְהוּ (בראשית מ, כג) ^{י"ב}. דְּהִנֵּה יָדוּעַ ג'
 יְחוּדִים אֵלּוּ אֶהְיֶה אֲדַנְי אֱלֹהִים, שֶׁהֵם
 מְרַמְזִים עַל ג' לְבוּשֵׁין אֵלּוּ מַחְשָׁבָה דְּבוּר
 וּמַעֲשֵׂה, שֶׁם אֶהְיֶה מְרַמֵּז עַל הַפְּתָר
 בְּחִינַת מַחְשָׁבָה ^{י"ט}, שֶׁם אֲדַנְי מְרַמֵּז עַל
 בְּחִינַת דְּבוּר כְּמֵאמֹר הַפְּתוּב (תהלים נא, יז)
 'אֲדַנְי שְׁפָתַי תִּפְתַּח ^כ, כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנִי
 בְּמִקּוֹם אַחֵר בְּאֲרִיכוֹתֵי ^{כ"א}. וְשֶׁם אֱלֹקִים

ג' יחודים
 אה"ה אדנ"י
 אלה"ם
 מרמזים לג'
 לבושין
 מחשבה דיבור
 ומעשה

מְרַמֵּז עַל בְּחִינַת מַעֲשֵׂה שֶׁהוּא תְּקִיף
 וּבַעַל הַיְכָלָת וּבַעַל הַכַּחוֹת כְּלָם ^{כ"ב}:

וַזְהוּ עֵקֶר עֲבֹדוֹת הַשֵּׁם לְזָהָר בְּג' לְבוּשֵׁין
 אֵלּוּ, לְהִיּוֹת תְּמִים בְּמַעֲשָׂיו בְּבְחִינַת
 סוּר מֵרַע וַעֲשֵׂה טוֹב, וּבְדְבוּר וּבְמַחְשָׁבָה,
 וְלְהַמְשִׁיף בְּחִינַת קְדָשָׁה מְג' שְׁמוֹת הַנִּלְ'
 וְלְהַכְנִיס בְּג' לְבוּשֵׁין אֵלּוּ, וְאַחֵר כֶּף צְרִיף
 לְיַחַד אֶת הַבְּחִינַת קְדָשָׁה מְג' שְׁמוֹת הַנִּלְ'
 לְשֵׁם עֶצֶם הַוַי"ה בְּרוּף הוּא ^{כ"ג}:

וַיַּעַל יְדֵי מַה הוּא מְיַחַד, כְּשֶׁמֵּבִין בְּדַעְתּוֹ
 וּבְשִׁכְלוֹ שֶׁזֶה הַבְּחִינַת קְדָשָׁה לֹא
 הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׁיג מִצַּד הַתְּעוֹרְרוֹת דִּילְיָה,
 רַק שֶׁהוּא חֹסֵד מֵהַבּוֹרָא בְּרוּף הוּא מְשֵׁם
 הָעֶצֶם בְּרוּף הוּא ^{כ"ד}:

וּבְשֵׁהוּא בַּהֲתַבּוֹנְנוֹת הַזֶּה, אִזּוּ הַבְּחִינַת
 קְדָשָׁה שֶׁהוּא מְמַשִּׁיף מְג'
 שְׁמוֹת הַנִּלְ' לְג' לְבוּשֵׁין יְהִיָּה אֲצֵלּוֹ
 בְּבְחִינַת קִיּוֹם בְּלִי הַפֶּסֶק חֶסֶד וְשְׁלוֹם, אֲבָל
 כְּשֶׁהוּא נִשְׁכַּח מְלוּיָח לְבוֹ שֶׁהוּא רַק חֹסֵד

עיקר העבודות
 להיות תמים
 בג' לבושין
 ולהמשיך להם
 בחי' קדושה
 מג' שמות
 ולייחד לשם
 הוי"ה

היחוד הוא ע"י
 שמבין שהשגת
 הקדושה'
 מחסד הבורא
 משם העצם

כששוכח
 שבחי'
 הקדושה חסד
 משם העצם
 ומתפאר גורם
 שכחה
 ומסתלקת
 ממנו

◆ **ציונים ומקורות** ◆

כוונת: 'דכאשר האדם מזכך ומטהר את מחשבתו
 לקשר אותה בלתי לה' לבדו, ומקבל על עצמו
 לעבוד את השי"ת באמת ובאהבה ובתשוקה
 רבה כל ימי חייו, זהו בחי' אהי"ה היינו לעתיד,
 ומקשר עצמו בהוי"ה אמיתית זהו בחי' יחוד
 הוי"ה אהי"ה. וכשהאדם מזכך ומטהר את עצמו
 שכל פעולותיו ועשיותיו לא יהיו כי אם לכבוד
 שמו יתברך ויתעלה ומייחד מעשיו וכוחותיו
 בהוי"ה אמיתית זהו בחי' יחוד הוי"ה אלהים.
 וכשהאדם מקבל עליו עול מלכות שמים וממליך
 הבורא ב"ה וב"ש על כל אבריו ועביד ליה דירה
 נאה בלביה ובאברין דיליה לשמור פיו ולשונו
 מלדבר דברי הבאי ועתק ח"ו, כי אם תמיד יהגה
 בתורת ה', זהו בחי' יחוד הוי"ה אדנ"י. כד. עיין
 בר"ר עג, ג. וע"ע דגל מחנה אפרים פר' תולדות
 ד"ה והנה יצחק: 'קִיבַלְתִּי מִן אֲא"ז נ"ע זְלַלְהָה',
 שם הוי"ה ברוך הוא הוא שורש כל החסדים'.

יז. עיין ספר הליקוטים פר' וישב: 'דע כי כוונת
 'שנתים ימים', הוא כל שנה שס"ה ימים, וב'
 פעמים שס"ה הם עולים תש"ל. יח. 'ולא זכר
 שר המשקים את יוסף וישכחוהו. ויהי מקץ שנתים
 ימים ופרעה חולם והנה עומד על היאור'.
 יט. עיין זוה"ק ח"ג יא. 'ושם אהי"ה כללא
 וסתימא דקדמיתא, ודא הוא כתרא עילאה,
 רישא דכל רישין, שמיה סתים ולא אתגליא'.
 וע"ע תיקו"ז קב. 'כתר עליון דאיהו מחשבה
 סתימא'. כ. עיין תיקו"ז ב: 'ורזא דדיבור 'אדנ"י
 שפתי תפתח'. כא. עיין לעיל פר' נח ד"ה ועוד
 נוכל לומר: 'שבחינת דיבור מכונה בשם אדנ"י,
 בחינת 'אדנ"י שפתי תפתח', כמאמר (תיקו"ז יז.)
 'מלכות פה' ומלכות מרמו על אדנ"י יתברך'.
 כב. שו"ע או"ח סי' ה ס"א: 'ובהזכירו 'אלהים'
 יכוון שהוא תקיף בעל היכולת ובעל הכוחות
 כולם'. כג. ע"ע אוהב ישראל לחנוכה ד"ה ענין